



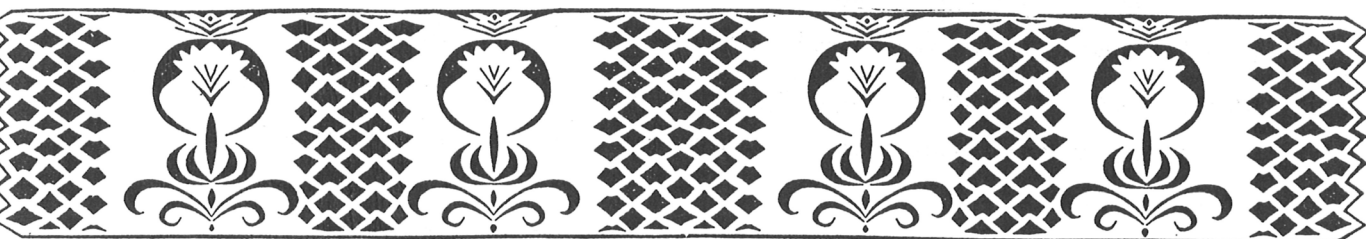
# INFORMACJE

## Zarządu Głównego PTTK

Nr 4

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 1999

● ● ● Do użytku wewnętrznego.



### Spotkanie u Pana Prezydenta Rzeczypospolitej

W dniu 6 września 1999 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej pan Aleksander Kwaśniewski przyjął delegację kierownictwa Zarządu Głównego PTTK. Bezpośrednim celem spotkania było przedstawienie Panu Prezydentowi, który objął honorowy patronat nad V Kongresem Krajoznawstwa Polskiego „Gniezno 2000” informacji o przygotowaniach do Kongresu, odbytych już sejmikach krajoznawczych oraz przedstawienie wstępnej koncepcji programowo-organizacyjnej obrad w Gnieźnie w dniach 8-11 września 2000 r.

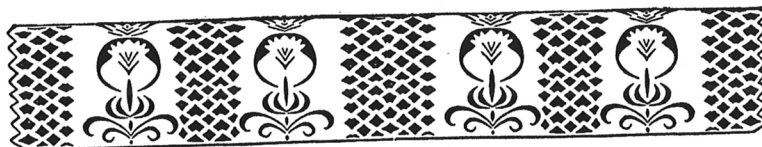
W skład delegacji której przewodniczył Prezes ZG PTTK, a jednocześnie przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Kongresu Kol. Janusz Zdebski wchodził kol. kol. Adam Chyżewski i Włodzimierz Łęcki -wiceprzewodniczący komitetu, Anna Kulińska - sekretarz komitetu, Andrzej Gordon - Sekretarz Generalny ZG PTTK, Cezary Droszczyński i Franciszek Midura - członek Prezydium ZG PTTK.

Kol. Janusz Zdebski omówił w czasie spotkania aktualny stan przygotowań do Kongresu. Jego wypowiedzi uzupełnili Kol. Adam Chyżewski, który omówił przebieg dotychczas odbytych sejmików kongresowych i prace Komitetu Naukowego Kongresu oraz Kol. Włodzimierz Łęcki, który z kolei przedstawił zamierzenia organizacyjne przygotowań Kongresu. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej pan Aleksander Kwaśniewski podziękował za przedstawione informacje, potwierdzając swoją decyzję o patronacie honorowym, wstępnie zadeklarował swoją obecność na otwarciu Kongresu. Podkreślił trafność zaprezentowanej przez PTTK koncepcji programowej V Kongresu, który przebiegać będzie pod hasłem *Krajoznawstwo źródłem tożsamości narodowej.*

Zaznaczył swoją stałą zyczliwość do PTTK jako stowarzyszenia grupującego ludzi różnych światopoglądów i poglądów politycznych w serdecznej służbie Polsce. Jest przekonany, że krajoznawstwo i turystyka to sfery, w których rozstrzygać się będzie wiele spraw ważnych dla Polski. W tym kontekście a także kształtowaniu się nowego miejsca Polski we współczesnej Europie upatruje znaczenie i sens Kongresu.

Pan Prezydent pytał, też o aktualne sprawy i problemy Towarzystwa szczególnie w kontekście współdziałania z organizacjami samorządów terenowych i pracy wśród młodzieży. W trakcie spotkania Panu Prezydentowi Prezes ZG PTTK wręczył najnowsze wydanie ZIEMI ze specjalną dedykacją, a delegacja PTTK została obdarowana symbolicznymi upominkami.

Ważnym momentem spotkania było zaproszenie i oprowadzenie delegacji PTTK przez Pana Prezydenta po nowoutworzonej Bibliotece w Pałacu Prezydenckim. Spotkanie miało - co należy podkreślić charakter konstruktywny i niezwykle sympatyczny. Zostaliśmy też upoważnieni do przekazania najlepszych pozdrowień i życzeń dalszej owocnej działalności członkom PTTK.



### **Wizyta u Ministra Obrony Narodowej Podpisanie porozumienia MON-PTTK**

W dniu 10 września br. Minister Obrony Narodowej Janusz Onyszkiewicz przyjął kierownictwo Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Spotkanie było okazją do podsumowania dotychczasowej współpracy PTTK i Ministerstwa Obrony Narodowej w zakresie popularyzacji i rozwoju turystyki w wojsku oraz określenia kierunków jej dalszego wzbogacania i doskonalenia.

Aktualnie w środowisku wojskowym działa 16 oddziałów PTTK skupiających 3,5 tysiąca członków. Ponadto w kołach wojskowych „cywilnych” oddziałów działa jeszcze ok. 2000 osób. Są to głównie członkowie kadry zawodowej i ich rodzin oraz żołnierze służby zasadniczej.

Najważniejsze zadania realizowane w tym środowisku to organizacja terenowych i centralnych imprez turystyki kwalifikowanej, rozwój i popularyzacja turystyki rodzinnej, organizacja Młodzieżowych Szkół Turystyki oraz szkolenie kadr PTTK-owskich szczególnie w środowisku słuchaczy szkół wojskowych. Imprezy takie jak organizowany od wielu lat Centralny Zlot Aktywu Turystycznego WP, Centralny Rajd Wojska Polskiego na Orientację, Rajd Górski WP, Rajd Pieszy Szlakiem I Armii WP, Międzynarodowy Splyw Kajakowy to tylko wybrane imprezy z bogatego kalendarza wzorcowo realizowanych przedsięwzięć programowych mających odniesienie również poza środowisko wojskowe. Istotnym

na uprawnienia przewodniczące, przodownicze i organizatorów turystyki. Dużo uwagi poświęca się społecznej ochronie zabytków militarnych.

Minister Janusz Onyszkiewicz wysoko ocenił stan i efekty współpracy z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym, w wypowiedzi nawiązał również do swojej osobistej aktywności w PTTK. Zabierając głos w imieniu ZG PTTK Kol. Gustaw Konopacki - wiceprezes ZG PTTK podzielił ocenę Ministra oraz podkreślił znaczenie działalności ogniw wojskowych PTTK dla całego Towarzystwa, a pracy programowej PTTK dla wychowania patriotycznego i kształtowania kondycji psychofizycznej społeczeństwa.

W trakcie spotkania podpisany został dokument „Porozumienie o współpracy Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego z komórkami i jednostkami organizacyjnymi podległymi, podporządkowanymi i nadzorowanymi przez Ministra Obrony Narodowej”. Potwierdza on wolę i trwałość współpracy w zakresie popularyzacji i rozwoju turystyki oraz stwarza dobre przesłanki do realizacji wielu naszych przedsięwzięć pomiędzy Zarządem Głównym PTTK i Ministerstwem Obrony Narodowej - tekst dokumentu prezentujemy dalej.



**POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACY  
POLSKIEGO TOWARZYSTWA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZEGO  
Z KOMÓRKAMI I JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI  
PODLEGŁYMI, PODPORZĄDKOWANYMI I NADZOROWANYMI  
PRZEZ MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

zawarte w dniu

10 września

1999 roku

Niniejszym porozumieniem Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, reprezentowane przez Prezesa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oraz Minister Obrony Narodowej potwierdzają wolę i trwałość współpracy w zakresie popularyzacji i rozwoju turystyki, rekreacji i sportów użytecznych w wojsku. W trosce o tworzenie dogodnych warunków do rozwoju turystyki, krajoznawstwa oraz krzewienia kultury fizycznej wśród żołnierzy czynnej służby wojskowej, żołnierzy rezerwy, pracowników wojska oraz ich rodzin

porozumiewające się strony postanawiają:

**§ 1**

Komórki i jednostki organizacyjne podległe, podporządkowane i nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej oraz Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze - w dalszej treści porozumienia zwane PTTK, będą współpracować w celu:

- 1) wychowania obronnego i patriotycznego młodzieży, rozwijania jej sprawności fizycznej i predyspozycji psychicznych do służby wojskowej;
- 2) propagowania turystyki, krajoznawstwa oraz dyscyplin sportowych użytecznych w wojsku;
- 3) pozyskiwania środków materialnych, niezbędnych dla rozwoju turystyki i krajoznawstwa w wojsku;

- 4) inspirowania rozwoju i modernizacji bazy i urządzeń do turystyki i rekreacji;
- 5) upowszechniania wiedzy na temat przedsięwzięć podejmowanych w wojsku w zakresie turystyki, krajoznawstwa i rekreacji.

## § 2

PTTK zobowiązuje się do:

- 1) zapewnienia żołnierzom czynnej służby wojskowej, żołnierzom rezerwy, pracownikom wojska oraz członkom ich rodzin warunków do rozwijania swoich zainteresowań w oddziałach, klubach i kołach PTTK;
- 2) doskonalenia i upowszechniania – zwłaszcza wśród młodzieży – umiejętności specjalistycznych, przydatnych w Siłach Zbrojnych RP;
- 3) współdziałania w organizacji imprez turystyki aktywnej, rekreacji i sportów obronnych w środowisku wojskowym;
- 4) popularyzowania w swojej działalności programowej historii i tradycji oręża polskiego;
- 5) szkolenia przewodników, przodowników, instruktorów i organizatorów turystyki w wojsku.

## § 3

Komórki i jednostki organizacyjne podległe, podporządkowane i nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej udzielą PTTK pomocy w działalności statutowej w szczególności poprzez:

- 1) umożliwienie żołnierzom zawodowym działalności w kołach, klubach i oddziałach PTTK - w sposób nie kolidujący z wykonywaniem obowiązków służbowych;
- 2) obejmowanie patronatem przedsięwzięć turystyczno-krajoznawczych i wspólne organizowanie imprez rekreacyjno-sportowych i turystycznych;
- 3) doraźne udostępnianie PTTK, w zależności od posiadanych możliwości, pomieszczeń, terenów oraz sprzętu i materiałów, będących na ich wyposażeniu – na podstawie umów zawieranych pomiędzy PTTK (jego oddziałami) a dowódcą danej jednostki wojskowej, z uwzględnieniem następujących zasad:
  - a) bezpłatnie udostępnione mienie może być wykorzystane wyłącznie do realizacji celów statutowych PTTK,
  - b) ewentualne wydatki, niezbędne do funkcjonowania udostępnionego mienia, ponosi PTTK z własnych środków lub refunduje jednostce wojskowej wydatki dodatkowo poniesione przez nią w celu udostępnienia tego mienia,
  - c) wszelkie zawinione straty, zaistniałe w udostępnionym mieniu, PTTK pokrywa z własnych środków.

## § 4

Działające w Wojsku Polskim wojskowe oddziały, koła i kluby PTTK swoją działalność prowadzą zgodnie z Zarządzeniem Nr 6/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej w resorcie obrony narodowej, Instrukcji w sprawie działalności krajoznawczo-turystycznej w resorcie obrony narodowej (załącznik Nr 3 do Zarządzenia Ministra Obrony Narodowej Nr 6/MON z dnia 26 lutego 1999 r.) oraz Statutu PTTK.

## § 5

- 4 W imieniu Ministra Obrony Narodowej działalność wojskowych oddziałów, kół i klubów PTTK koordynuje w resorcie obrony narodowej Dyrektor Departamentu Społeczno-Wychowawczego poprzez Komisję Zarządu Głównego PTTK do Współpracy z Wojskiem

Polskim, w skład której wchodzi przedstawiciele wojskowych oddziałów, kół i klubów PTTK.

## § 6

Żołnierze zawodowi mogą uczestniczyć w działalności PTTK na zasadach określonych w przepisach o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

## § 7

W sprawach nie uregulowanych w niniejszym porozumieniu stosuje się odpowiednio przepisy decyzji Nr 70/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 1 sierpnia 1994 r. w sprawie zasad i trybu współpracy jednostek organizacyjnych resortu obrony narodowej ze stowarzyszeniami prowadzącymi działalność bezpośrednio związaną z obronnością Państwa (Dz.Rozk. MON, poz. 72); wytycznych Sekretarza Stanu - I Zastępcy Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 kwietnia 1995 r. w sprawie trybu realizacji przez jednostki organizacyjne resortu obrony narodowej porozumień (umów) o współpracy ze stowarzyszeniami, prowadzącymi działalność bezpośrednio związaną z obronnością Państwa (Dz.Rozk. MON, poz. 50).

## § 8

Jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej nie ponoszą wobec PTTK odpowiedzialności cywilnej, odszkodowawczej i innej za zdarzenia, które wystąpią podczas lub w związku z wykonaniem niniejszego Porozumienia.

## § 9

Porozumienie zostaje zawarte na czas nieokreślony, z możliwością jego rozwiązania przez każdą ze stron za trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego lub w trybie natychmiastowym bez wypowiedzenia - w przypadku naruszenia przez PTTK postanowień pkt 1 decyzji, o której mowa w § 5.

## § 10

Z dniem wejścia w życie niniejszego Porozumienia tracą moc dotychczasowe porozumienia, umowy i inne akty normujące zasady współpracy PTTK z Ministerstwem Obrony Narodowej.

## § 11

Wszelkie zmiany i uzupełnienia niniejszego porozumienia wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.

## § 12

Wszystkie spory mogące wyniknąć pomiędzy Stronami w związku z realizacją niniejszego porozumienia Strony będą starały się rozstrzygnąć polubownie.

§13

Porozumienie zostaje sporządzone w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, w tym po jednym egzemplarzu dla każdej ze Stron.

§ 14

Porozumienie wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty podpisania.

*Prezes  
Zarządu Głównego  
Polskiego Towarzystwa  
Turystyczno-Krajoznawczego*

*Janusz Zdebski*

*Minister  
Obrony Narodowej*

*Janusz Onyszkiewicz*

## • Z PRAC PREZYDIUM ZG PTTK •

Uchwała Nr 198 /99 .

Prezydium Zarządu Głównego PTTK z dnia 3 września 1999 r. w sprawie nabycia prawa wieczystego użytkowania gruntu i własności budynków Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK, położonych w Krakowie przy ul. Jagiellońskiej 6/6a.

Na podstawie Art. 31 pkt. 5 Statutu PTTK. Prezydium Zarządu Głównego PTTK postanawia:

§ 1

Wyrazić zgodę na nabycie przez PTTK z siedzibą w Warszawie prawa wieczystego użytkowania działki gruntu numer 321/1, numer KW 145084 o powierzchni 499 m<sup>2</sup> położonej w Krakowie przy ul. Jagiellońskiej 6/6a oraz nabycie własności znajdujących się na tej działce budynków i budowli, tworzących obiekt o nazwie: Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PREZYDIUM  
Zarządu Głównego PTTK**

## ● Nowe Oddziały PTTK ●

W roku 1999 Prezydium Zarządu Głównego PTTK wyraziło zgodę na powstanie następujących oddziałów PTTK i zatwierdziło ich statuty jako zgodne z „Wzorcowym Statutem Oddziału PTTK” uchwalonym przez Zarząd Główny PTTK:

### **Oddziału Wojskowego PTTK**

**im. „Twierdzy Przemysł”**

**w Przemysłu**

/uchwała Prezydium ZG PTTK Nr 78/99 z 26.03.1999 r./ Zjazd odbył się 12 lutego 1999 r. Oddział powstał z wydzielenia Klubu „Szwejk” z O/PTTK im. M. Orłowicza w Przemysłu. W dniu Zjazdu Założycielskiego Oddział liczył 62 członków PTTK. Prezesem Zarządu Oddziału wybrano Kol. Jana Podolskiego, Prezesem Oddziałowej Komisji Rewizyjnej Kol. Elżbietę Róg, Prezesem Oddziałowego Sądu Koleżeńskiego Kol. Marka Żyłę. Siedzibą Władz Oddziału jest Klub Garnizonowy w Przemysłu ul. Grodzka 8 tel. 677-19-940.

### **Oddziału PTTK w Pleszewie** /uchwała Prezydium ZG PTTK Nr 79/99 z 26.03.1999 r./

Zjazd odbył się 27 lutego 1999 r. Oddział powstał z wydzielenia Koła Miejskiego nr 44 z Oddziału PTTK w Kaliszu. W dniu Zjazdu Założycielskiego Oddział liczył 58 członków PTTK. Prezesem Zarządu Oddziału wybrano Stanisława Kałę, Prezesem Oddziałowej Komisji Rewizyjnej Marię Nowacką, Prezesem Oddziałowego Sądu Koleżeńskiego Piotra Kuberka. Siedzibą Władz Oddziału jest Pleszew, ul. Sienkiewicza 35 tel. (062) 742-23-13 w 330.

### **Oddziału Miejskiego PTTK**

**w Gorzowie Wielkopolskim**

/uchwała Prezydium ZG PTTK Nr 176/99 z 26.06.1999 r./

Zjazd odbył się 20 marca 1999 r. Oddział powstał z wydzielenia Klubu Turystyki Górskiej PTTK „Sępik” z Oddziału Zakładowego PTTK „Energetyk” w Gorzowie Wlkp. W dniu Zjazdu Założycielskiego Oddział liczył 86 członków PTTK. Prezesem Zarządu Oddziału wybrano Zbigniewa Rudzińskiego, Prezesem Oddziałowej Komisji Rewizyjnej Anetę Konefał, Prezesem Oddziałowego Sądu Koleżeńskiego Bogusława Popiela. Siedzibą Władz Oddziału jest Gorzów Wlkp., ul. Wyszyńskiego 3, tel. (0 95) 72-02-024 w. 351.

### **Oddziału Akademickiego**

**PTTK w Rzeszowie**

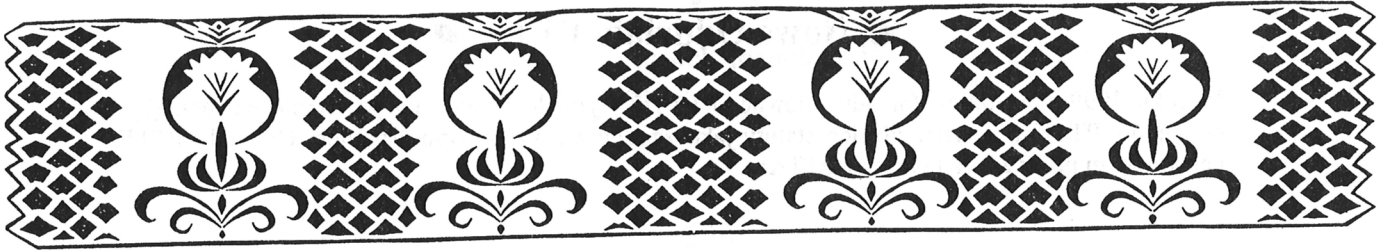
/uchwała Prezydium ZG PTTK Nr 199/99 z 3.09.1999 r./

Zjazd odbył się 15 czerwca 1999 r. Oddział powstał z wydzielenia Studenckiego Koła Przewodników Beskidzkich z Oddziału PTTK w Rzeszowie. W dniu Zjazdu Założycielskiego Oddział liczył 58 członków PTTK. Prezesem Zarządu Oddziału wybrano Wojciecha Żelazko, Prezesem Oddziałowej Komisji Rewizyjnej Justynę Lipińską, Prezesem Oddziałowego Sądu Koleżeńskiego Dorotę Rzeszutek. Siedzibą Władz Oddziału jest Rzeszów ul. Poznańska 2 a tel. (017) 862-77-23.

Nowo powstałym Oddziałom PTTK życzymy szybkiego rozwoju i satysfakcji z realizacji celów Statutowych Towarzystwa.

Sekretarz ZG PTTK  
ds. Organizacyjnych

Halina Mankiewicz



## **Przebieg prac nad dostosowaniem statutów oddziałów PTTK do przepisów obowiązującego Statutu PTTK oraz Statutu Wzorcowego Oddziału PTTK.**

Uchwałą Zarządu Głównego PTTK Nr 33/XIV/98 z 28 marca 1998 roku zarządy oddziałów PTTK zobowiązane zostały do zwołania zwyczajnych lub nadzwyczajnych zjazdów oddziałów dla uchwalenia zmian w swoich statutach, celem dostosowania ich do przepisów obowiązującego Statutu PTTK (po zmianach dokonanych na XIV Walnym Zjeździe PTTK) oraz Statutu Wzorcowego Oddziału PTTK uchwalonego przez Zarząd Główny PTTK. Dla zrealizowania tego przedsięwzięcia zarządy oddziałów otrzymały rok czasu tj. do 31 marca 1999 roku. Równocześnie zobowiązano zarządy oddziałów do przedłożenia w wymienionym okresie do zatwierdzenia przez Prezydium ZG PTTK (w trybie określonym w art. 49 ust. 2 Statutu PTTK) uchwalonych na zjazdach zmian w statutach oddziałów przed ich złożeniem w celach rejestracyjnych właściwym terytorialnie okręgowym sądom rejestrowym.

Podjmując uchwałę Nr 33/XIV/98 z 28 marca 1998 roku Zarząd Główny PTTK założył, że do 31 grudnia 1999 roku zakończy się proces rejestracyjny zmian w statutach oddziałów PTTK w okręgowych sądach rejestrowych a kserokopie postanowień sądów wraz z jednolitymi tekstami zarejestrowanych statutów wpłyną do dokumentacji Zarządu Głównego PTTK, który taką prowadził dla swoich terenowych jednostek organizacyjnych posiadających osobowość prawną.

Realizacja uchwały Nr 33/XIV/98 Zarządu Głównego PTTK przebiega z dużym opóźnieniem. Do 30 września 1999 roku tylko 258 oddziałów PTTK przekazało do Zarządu Głównego PTTK dokumentację z odbytych zjazdów wraz z dokumentacją dotyczącą zmian w statutach swoich oddziałów. Tu należy poinformować, że do końca 1998 r. zaledwie 10 oddziałów w kraju uporało się z tym trudnym i odpowiedzialnym zadaniem. Realizację Uchwały Nr 33/XIV/98 oddziały odłożyły na ostatnie tygodnie. Dopiero II -gi kwartał 1999 roku przyniósł nasilenie zjazdów oddziałów PTTK co spowodowało nie przewidziane uchwałą ZG PTTK spiętrzenie prac opiniodawczych w Zespole Statutowym ZG PTTK i Pionie Organizacyjnym Biura ZG PTTK. Każdy nadesłany Statut Oddziału musi być przeczytany i oddzielnie zaopiniowany pod względem zgodności ze „Statutem PTTK” i „Statutem Wzorcowym Oddziału PTTK” uchwalonym przez ZG PTTK, a następnie zaprezentowany Prezydium ZG PTTK w formie uchwały zatwierdzającej i załącznika z ewentualnymi poprawkami wniesionymi przez Prezydium ZG PTTK. Pomimo, że posiedzenia Prezydium ZG PTTK odbywają się raz w miesiącu to na 258 dotychczas odbytych zjazdów oddziałów i przekazanych do Zarządu Głównego PTTK dokumentów statutowych w odniesieniu do 150 Prezydium Zarządu Głównego PTTK podjęło już stosowne uchwały zatwierdzające i przekazało je oddziałom. W odniesieniu do tych statutów trwa obecnie postępowanie rejestrowe w sądach okręgowych prowadzone na wniosek oddziałów.

158 statutów oddziałów znajduje się jeszcze w trakcie opiniowania w Zarządzie Głównym PTTK.

Najbliższe posiedzenie Prezydium ZG PTTK odbędzie się 22 października 1999 roku. Na posiedzeniu tym przedłożonych zostanie do zatwierdzenia (w formie uchwały i proponowanych uzupełnień) około 50-ciu statutów oddziałów w kolejności ich nadesłania do Zarządu Głównego PTTK.

Z upoważnienia Kol. Zbigniewa Kreska Przewodniczącego Zespołu Statutowego ZG PTTK zwracam się do zarządów wszystkich oddziałów, które odbyły już swoje zjazdy w sprawach zmian statutowych lecz nie przesyłały dokumentów do Biura ZG PTTK o pilne dopełnienie tego obowiązku. Około 30% zarządów oddziałów nie przekazało do ZG PTTK żadnej informacji o podjętych przez siebie pracach. Zarządy tych oddziałów prosimy o bezwzględne przyspieszenie prac i podanie terminów zjazdów statutowych swoich oddziałów.

Informujemy także, że prace opiniodawcze i zatwierdzające przez Prezydium Zarządu Głównego PTTK prowadzone będą tylko do końca br.

Nie przedłożenie dokumentów przewidzianych Uchwałą Nr 33/XIV/98 do Zarządu Głównego PTTK bądź stosownej informacji wyjaśniającej może stanowić podstawę do wystąpienia Zarządu Głównego PTTK do sądu rejestrowego o wykreślenie oddziału z rejestru - jako terenowej jednostki organizacyjnej Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego posiadającej osobowość prawną - bądź podjęcie innych przewidzianych Statutem PTTK działań organizacyjnych.

Podając powyższe informacje prosimy równocześnie zarządy tych oddziałów, które oczekują na uchwały Prezydium ZG PTTK zatwierdzające zmiany w statutach ich oddziałów, o zrozumienie zaistniałej sytuacji organizacyjnej spowodowanej nie równomiernym w czasie odbywaniem przez oddziały zjazdów i powstałego przez to spiętrzenia prac opiniodawczych w ZG PTTK.

Dołożmy wspólnie starań by jak najszybciej zakończyć proces dostosowywania przepisów wewnętrznych PTTK do postanowień najwyższej rangi dokumentów jakimi są Statut PTTK i Wzorcowy Statut Oddziału PTTK.

Poradnictwo w sprawach dotyczących zmian w statutach oddziałów PTTK można otrzymać w Pionie Organizacyjnym Biura ZG PTTK pod telefonami: 826-09-58; 826-01-89; 826-83-89.

Sekretarz ZG PTTK  
ds. Organizacyjnych  
H. Mankiewicz

**• KORZENIE •**

75- lecie Oddziału PTTK  
„Ziemi Tarnowskiej” w Tarnowie

Na dzień 11 września 1999 roku przypadły główne uroczystości obchodów jubileuszu 75 - lecia Oddziału PTTK „Ziemi Tarnowskiej” w Tarnowie oraz 45-lecia Koła Przewodników PTTK „Leliwa” przy naszym Oddziale. Uroczystości odbyły się w reprezentacyjnej sali miasta Tarnowa tzw. „Sali Lustrzanej” przy ul. Wałowej 10, na której zgromadziło się ponad stu działaczy - przedstawiciele kół i klubów PTTK oraz zaproszeni goście. Zaszczycił nas swoją obecnością Pan Minister Gwidon Wójcik - Vice Prezes Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki. Zarząd Główny PTTK reprezentowała Koleżanka Halina Mankiewicz - Sekretarz ZG PTTK, która serdecznie podziękowała działaczom naszego Oddziału za ich ogromny wkład pracy w ukształtowanie wspaniałej 75-letniej historii Oddziału i jego teraźniejszości. Życzyła Władzom Oddziału i jego członkom wiele jeszcze osiągnięć oraz satysfakcji z realizacji celów statutowych Towarzystwa.

Przekazała także list gratulacyjny Kolegi Janusza Zdebskiego - Prezesa Zarządu Głównego PTTK skierowany do Oddziału oraz puchar ufundowany przez ZG PTTK. Pozdrowiła także przewodników PTTK obchodzących 45-lecie swojej działalności.

W uroczystościach udział wzięli także Kolega Jerzy Kapłon Wiceprezes Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK równocześnie Prezes Małopolskiego Forum Oddziałów PTTK oraz Koleżanka Beata Dziduszko - Członek Prezydium GKR PTTK równocześnie działaczka naszego Oddziału. Gorącymi brawami zebrani przywitali przybyłego na uroczystości jubileuszowe Kolegę Józefa Małeckiego - Członka Honorowego PTTK.

Uroczystości zaszczytli swoją obecnością także:

Pan Jacek Łabno i Pan Andrzej Sasak - Wiceprezydenci Miasta Tarnowa  
Pani Alicja Mistak - Przedstawicielka Starosty Powiatowego  
Ks. Józef Drabik - Duszpasterz Diecezji Tarnowskiej ds. turystyki

Po wystąpieniu Prezesa Zarządu Oddziału Kolegi Andrzeja Łabno, który zaprezentował historię Oddziału PTTK „Ziemi Tarnowskiej” i Koła Przewodników PTTK „Leliwa” odbyła się uroczystość wręczenia odznaczeń i wyróżnień najbardziej zasłużonym działaczom Oddziału.

Na wniosek Oddziału PTTK „Ziemi Tarnowskiej” Zarząd Główny PTTK przyznał Panu Ministrowi Gwidonowi Wójcikowi „Medal PTTK z pomoc i współpracę”.

Wręczenia medalu dokonała Koleżanka Halina Mankiewicz - Sekretarz ZG PTTK.

Koleżanka Sekretarz podkreśliła, że „Medal” jest dowodem podziękowania za życzliwość, pomoc i opiekę jaką otacza Pan Minister nie tylko Oddział PTTK „Ziemi Tarnowskiej” na której się urodził i mieszka lecz także całego Towarzystwa. Przekazała także Panu Ministrowi list gratulacyjny Prezesa Towarzystwa Kolegi Janusza Zdebskiego.

25 działaczom Oddziału wręczono odznaczenie Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki „Zasłużony dla Turystyki”. Zarząd Główny PTTK wyróżnił 5 działaczy „Złotą Honorową Odznaką PTTK” oraz 4-ch działaczy „Srebrną Honorową Odznaką PTTK”. Odznaką „Zasłużony w pracy wśród młodzieży” i dyplomami ZG PTTK wyróżniono: - 11 działaczy.

Prezydent m. Tarnowa przyznał Oddziałowi pamiątkowy Medal.

Pani Alicja Mistal odczytała pełen uznania i gratulacji list od Starosty Powiatowego.

Podczas uroczystości jubileuszowych krótką prelekcję na temat Żydów oraz Romów - nacji mocno związanych z Tarnowem, wygłosił Dyrektor Muzeum Okręgowego w Tarnowie Pan Adam Bartosz.

Wieczorem Jubileusz Oddziału świętowano w gronie działaczy i przyjaciół Oddziału w nowo wyremontowanej i otwartej w dniu jubileuszu sali klubowej w siedzibie Oddziału.

Historia Oddziału PTTK „Ziemi Tarnowskiej” w Tarnowie, formalnie zaczyna się w dniu 3 maja 1924 roku. Wtedy to liczna grupa działaczy PTT na czele z ks. Walentym Gadowskim budowniczym Orlej Perci w Tatrach i Sokolej Perci w Pieninach uznała konieczność utworzenia w Tarnowie Oddziału Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Znacznie wcześniej znani byli na Ziemi Tarnowskiej i w Tarnowie działacze tego Towarzystwa i turyści z których najwybitniejsi to: ks. Wojciech Grzegorzek, Franciszek Nowicki, wspomniany ks. Walenty Gadowski, Seweryn Goszczyński, Leopold Świerż, ks. Józef Stolarczyk i wielu innych.

Pierwszym Prezesem Oddziału PTT wybrano ks. Walentego Gadowskiego, który tę funkcję pełnił do 1928 roku. Kolejnymi prezesami do II wojny światowej byli: prof. Wiktor Array, ks. prof. Franciszek Pinda. W tym okresie do Oddziału w Tarnowie, należały koła PTT w Rzeszowie i Bochni. W 1931 roku powstaje w Tarnowie również Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, którego prezesem został dr Zdzisław Simche.

Po II wojnie światowej w 1945 roku reaktywuje się w Tarnowie PTK, a w 1948 roku PTT. Krótko po Zjeździe połączeniowym i powstaniu PTTK powstał w Tarnowie Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, który systematycznie się rozwijał i wzbogacał formy swojego działania.

O dzisiejszym charakterze działalności Oddziału zdecydowało ostatnie 10 lat. Do zmian zachodzących w kraju Oddział PTTK „Ziemi Tarnowskiej” musiał się także odpowiednio przystosować. Suma dokonań tego okresu jest jednak pozytywna.

Najważniejsze dokonania to:

- w 1991 roku Oddział uzyskuje osobowość prawną i reguluje sprawy majątkowe, budynek

przy ul. Żydowskiej 16 tj. Dom Wycieczkowy PTTK przejęty zostaje w wieczyste użytkowanie;

- Oddział zrzesza blisko 500 członków; ustabilizowała się kadra działaczy społecznych;
- wyznakował i utrzymujemy ponad 400 km szlaków turystycznych;
- opracował projekt sieci szlaków rowerowych po „Ziemi Tarnowskiej”, który jest konsekwentnie realizowany;
- nie zmniejsza się ilości organizowanych przez Oddział imprez turystycznych i krajoznawczych w porównaniu do lat 70 i 80-tych. W okresie ostatnich 10- ciu lat z imprez i wycieczek turystyczno-krajoznawczych, w tym także turystyki kwalifikowanej organizowanych przez Oddział, jego komisje, koła i kluby skorzystało ok. 150 tys. osób;
- wydano drukiem monograficzny przewodnik po „Pogórzu Karpackim” - autorstwa Kolegi Andrzeja Matuszczyka z Krakowa;
- własnymi siłami odremontowano siedzibę Oddziału - zabytkowy budynek renesansowy z XIV w. tzw. „Dom Florencki” gdzie ostatnio urządzono nową salę klubową jako miejsce spotkań działaczy Oddziału.

Od 1954 roku przy Oddziale PTTK „Ziemi Tarnowskiej” bardzo prężnie działa Koło Przewodników Turystycznych PTTK „Leliwa”, zrzeszając prawie stu przewodników, które również świętowało swój jubileusz 45-lecie.

Zarówno Oddział jak i Koło Przewodników otrzymali wiele listów i telegramów gratulacyjnych.

Z życia

Prezes Oddziału  
/Andrzej Łabno/

przewodników turystycznych PTTK

### ● KODEKS ETYCZNY PRZEWODNIKA PTTK ●

1. Przewodnik powinien stanowić wzór osobowości prawej i szlachetnej, wrażliwej i odpowiedzialnej, o postawie otwartej na drugiego człowieka, powinien uczyć własną postawą i przykładem.
2. Podstawowym zadaniem przewodnika jest troska o dobro i zdrowie uczestników wycieczki oraz uczciwe i rzetelne przekazywanie wiadomości.
3. Przewodnik w duchu prawdy, miłości Ojczyzny powinien uczyć zasad współzycia społecznego i postępować zgodnie z nimi.
4. Przewodnik zaznajamia uczestników wycieczki z dziedzictwem kulturowym Polski i tradycjami narodowymi, a także uczy poszanowania kultury i dorobku innych narodów
5. Przewodnik powinien być tolerancyjny wobec różnych przekonań i światopoglądów, respektujących ład społeczny i moralny.
6. Przewodnika powinna cechować wysoka kultura osobista, zwłaszcza kultura języka ojczystego. W życiu prywatnym jak i zawodowym powinien kierować się takimi samymi zasadami etycznymi.
7. Przewodnik jest obowiązany przestrzegać norm prawnych, stojących na straży dobra wspólnego, zasady te przekazuje także uczestnikom wycieczki.

8. Powinnością przewodnika jest troska o dobre imię środowiska przewodnickiego, a przewodników powinny łączyć więzy koleżeńskie, współpracy i solidarności.
9. Przewodnik uczestniczy w różnych formach doksztalcania i doskonalenia oraz dba o wysoki poziom swojej wiedzy przewodnickiej, stale podnosząc swoje kwalifikacje zawodowe.
10. Przewodnik powinien dzielić się zdobytym doświadczeniem i wiedzą z innymi przewodnikami, otaczać opieką przewodników rozpoczynających służbę przewodnicką, śpiesząc im radą i pomocą. Młodzi przewodnicy powinni okazywać szacunek i uznanie starszym kolegom o większym stażu przewodnickim.
11. Moralnym obowiązkiem przewodnika jest sumienne i rzetelne wykonywanie swoich zadań. Przewodnik nie uzależnia swojej pracy od wysokości wynagrodzenia, jednocześnie ma prawo do godziwej zapłaty.
12. Przewodnik szanuje przyrodę i uczy współżycia z nią.

Kodeks Etyczny Przewodnika PTTK

przyjęto uchwałą Komisji Przewodnickiej ZG PTTK

w dniu 24 kwietnia 1999 r.

sobota, 11 - niedziela, 12 września 1999

AB Kłodzko • Żąbkowice Śląskie

Prawie 300 przewodników poszło w góry

# Wielka promocja za darmo

• PSTRĄŻNA • Przedwczoraj wieczorem w skansenie - Muzeum Kultury Ludowej Pogórza Sudeckiego - było prawie 300 niecodziennych gości. Z całej Polski zjechali się przewodnicy wszystkich specjalności zreszteni w PTTK. Po to, aby wziąć udział w rozpoczętym właśnie tutaj 17 Ogólnopolskim Górskim Rajdzie Przewodników PTTK. Jest to impreza o roku organizowana w innej części kraju i ma znaczenie nie tylko integrujące olbrzymią rzeszę przewodników, ale również i promocyjne dla regionu, w którym co roku się odbywa.

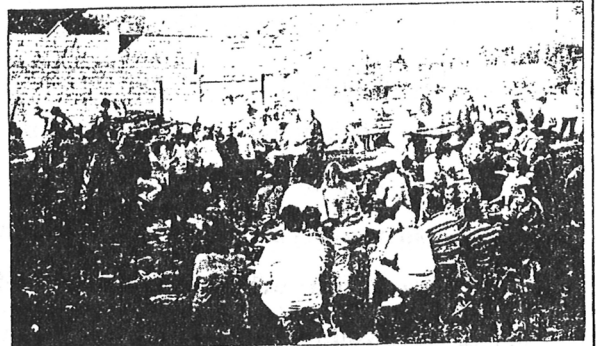


Dyrektor skansenu Euzebiusz Gil własnoręcznie kroi przez siebie wypieczony chleb według staropolskiej receptury, smaruje kromki osobiście wyrobionym masłem i wytopionym smalcem. Każdy z uczestników rajdu wziął do kieszeni po kawaleczku tego cudownego chleba wypieczonego w jednej z tutejszych chat, bo to pewnie - zapewniał dyrektor - że każdemu przyniesie szczęście.

Trzeba bowiem wiedzieć, jak powiedział nam w czwartek w Pstrążnej przewodniczący Komisji Przewodnickiej Zarządu Głównego PTTK z Warszawy Tadeusz Stefański, że w Polsce jest obecnie aktywnie działających ponad 5 tys. przewodników, którzy usługowo dla najrozmaitszych biur

podróży prowadzi rocznie ponad 200 tys. wycieczek. Często to od nich zależy, gdzie te wycieczki poprowadzą, gdzie one spędzą dłużej niż parę godzin. A wiadomo, że i miejscowości Ziemi Kłodzkiej bardzo na takich gościach zależy, wszak jest regionem typowo turystycznym. Więc wizyta tylu przewodników jednocześnie, którzy poznają urok tych okolic, będzie miała prawdopodobnie wymierne korzyści dla miejscowości, właścicieli pensjonatów, schronisk i hoteli, sklepów i lokali.

Nic dziwnego tedy, że i miejscowe władze potraktowały takich gości bardzo poważnie. Przy kilku ogniskach, bo przy jednym by się nie pomieścili, powitał wszystkich burmistrz Zdroju Czesław Kręcichwost i zaprosił w te strony, za ich pośrednictwem, mieszkańców ze wszystkich zakątków kraju. Wśród gorąco witających byli także dyrektor Parku Narodowego Gór Stołowych Janusz Korybo, a także jeden z głównych organizatorów całego



Do skansenu w Pstrążnej przyjechało prawie 300 przewodników z całej Polski, aby stąd rozpocząć swój 17 już rajd. Na powitanie były śpiewy przy ogniskach, zajadanie się pieczonymi kiełbaskami, bigosem i innymi pysznościami przygotowanymi na miejscu przez pracowników skansenu.

przedsięwzięcia - szef oddziału bielskiego Koła Przewodników PTTK w Łądku Zdroju, szef FWP na południowo-zachodnią Polskę - Ryszard Wulicz.

Przez kilka dni, aż do niedzieli, przewodnicy w różnych grupach penetrują najciekawsze zakątki polskiej i czeskiej strony Gór Stołowych. Otrzymali profesjonalny informator na temat tras i atrakcji, których szlakiem właśnie podążają. Osobiście więc przewodnicy poznają walory między innymi rezerwatów przyrody: Torfowiska Batorowskiego, Szczelińca Wielkiego i Małego, Błędnych Skał, Radkowa, wszystkich uzdrowisk, mnóstwa zabytków.

Tekst i zdjęcia:

Miroslaw Kasprzak



O wielkiej sile przyciągania tych terenów rozmawiają od lewej: przewodniczący Komisji Przewodnickiej Zarządu Głównego PTTK Tadeusz Stefański, burmistrz Kudowy Zdroju Czesław Kręcichwost i przewodniczący oddziału bielskiego Koła Przewodników PTTK w Łądku Zdroju Ryszard Wulicz.

• PRZEDRUKI •

12



## ● PRZED V KONGRESEM KRAJOZNAWSTWA POLSKIEGO ●

Adam Gostyński - Kalisz

Rok 2000 zbliża się nieuchronnie a wraz z nim Kongres Krajoznawstwa.

Przewodnicy turystyczni postanowili wnieść własny wkład w to ważne wydarzenie i z tej przyczyny w dniach 11 - 13 czerwca odbył się w Kaliszu Ogólnopolski Sejmik Przewodnicki, poświęcony roli i znaczeniu przewodnictwa turystycznego w tworzeniu kultury polskiej. Sejmik rozpoczęto od spotkania z językoznawcą prof. Jerzym Bralczykiem znanym z żywiołowego temperamentu stąd temperatura spotkania za sprawą profesora jak i uczestników była dość gorąca. Naturalnie nie zabrakło pytań do profesora w sprawach ważnych dla przewodników posługujących się tym samym narzędziem pracy - słowem mówionym - w którym profesor jest niedoścignionym mistrzem. Ważą wskazówką dla przewodników jest stwierdzenie profesora (co prawda żartobliwe), że przewodnik turystyczny jest „pół nauczycielem”. Musi posiadać niemałą wiedzę i fachowo ją przekazać, ale nie może sprawdzić jej u słuchaczy i wystawić odpowiedniej noty. Szkoda, że nie wszyscy uczestnicy zdążyli na to niezapomniane spotkanie. Następnego dnia przewodnicy spotkali się w Sali Receptyjnej kaliskiego ratusza. Uczestników powitali przedstawiciele władz samorządowych a miłą niespodzianką był udział delegacji z Kamieńca Podolskiego - ukraińskiego miasta szczytującego się, podobnie jak Kalisz - mianem najstarszego w swoim kraju miasta. Gospodarze Sejmiku rozpoczęli cykl referatów od swoich osiągnięć i pracy w przewodnictwie miejskim na przykładzie Kalisza. Przewodnictwo turystyczne w Kaliszu sięga lat 90-tych XIX wieku i jako pierwsze w Wielkopolsce przybrało zorganizowaną formę. O przewodnictwie wielkopolskim referował Mirosław Dymaczewski - przewodniczący Wielkopolskiego Związku Kół Przewodnickich. Początki przewodnictwa górskiego i nizinnego w Polsce w sposób ciekawy i urozmaicony pokazem przeźroczy omówił dr Adam Chyżewski - wieloletni prezes ZG PTTK wzbudzając żywe zainteresowanie słuchaczy.

Najbardziej w pamięci zostało jednak wystąpienie o elementach „krajobrazu kulturowego” wybitnego krajoznawcy i doskonałego krasomówcy dr Włodzimierza Łęckiego.

W drugiej, popołudniowej części sejmiku wszyscy przenieśli się do Gołuchowa gdzie miejscowi gospodarze stworzyli miłą i sympatyczną atmosferę, a wszystkie drzwi zamku stały otworem dla braci przewodnickiej. W czasie pobytu w Gołuchowie Komisja Przewodnicka ZG PTTK spotkała się na wyjazdowym posiedzeniu, a gospodarze zamku udostępniłi jej nieczęsto otwieraną salę bankietową. Za sprawą pani prof. Teresy Jakimowicz historia zamku i muzeum stała wszystkim bliższa i bardziej zrozumiała. Przewodniczący Komisji Przewodnickiej Tadeusz Stefański przypomniał przepisy obowiązujące niegdyś przewodników co na twarzach wytrawnych znawców przedmiotu wywoływało śmiech a u innych zdziwienie. Nawet gwałtowna burza która przeszła nad Gołuchowem (podobno najsilniejsza od 30 lat jak twierdzili najstarsi mieszkańcy) nie zmąciła dobrych nastrojów przed wieczorem przewodnickim, a podmoczone kreacje szybko wyschły w tanecznych płasach.

W niedzielę rano w kaliskiej bazylice kapelan turystów i krajoznawców diecezji kaliskiej ks. prałat Lucjan Andrzejczak odprawił uroczystą mszę świętą w intencji przewodników. Sejmik zakończyła wycieczka krajoznawcza szlakiem najciekawszych obiektów w pobliżu Kalisza. Odwiedzono Russów - miejsce urodzenia Marii Dąbrowskiej, Opatówek z muzeum przemysłu - jednej z największych tego typu placówek w Polsce. Jest oczywiste, że kaliscy przewodnicy swoim gościom pokazali najciekawsze obiekty łącznie z nocnym spacerem a rozbudzony z okazji swojego święta Kalisz prezentował się wyjątkowo dobrze. Było głośno i wesoło. Obiad pożegnał uczestników obiecujących wrócić tu ponownie. Na uwagę zasługuje fakt, że wśród uczestników było 3 Członków Honorowych naszego Towarzystwa. Pomimo wizyty Ojca Świętego w Polsce i pełni sezonu turystycznego sejmikowało 82 przewodników z kraju, co można uznać za duży sukces.



## SEJMIK PRZEDKONGRESOWY

### „LUBELSZCZYzna – OBSZAR PRZENIKANIA I KOEGZYSTENCJI KULTUR”

W dniach 17 – 19.09.1999 roku miał miejsce w Lublinie Sejmik Przedkongresowy „Lubelszczyzna obszar przenikania i koegzystencji kultur”. Organizatorzy postanowili podążyć na Kongres Krajoznawstwa Polskiego GNIEZNO’2000 śladem wielkich wydarzeń i miejsc, które wywarły wpływ na kształtowanie się świadomości narodowej mieszkańców Regionu i Kraju.

W dawnej siedzibie Trybunału Koronnego przybyłych do Lublina gości powitał Prezes Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie, a zarazem Przewodniczący Porozumienia Oddziałów PTTK Województwa Lubelskiego – kol. Andrzej Wasilewski.

Po przedstawieniu programu Sejmiku, znany krajoznawca lubelski i przewodnik kol. Tadeusz Sobieszek zaprosił wszystkich na przygotowany przez siebie z tej okazji „Szlak Jagielloński”.

Prowadzoną wycieczkę określił mianem warsztatów, w trakcie których przeprowadził krajoznawców w dobę renesansu, do Lublina wielokulturowego, tętniącego życiem, rozbudowującego się, rozbrzmiewającego wieloma językami podróżnych wędrujących szlakiem rusko – litewskim. Ze Starego Miasta uczestnicy przeszli do Pomnika Unii Lubelskiej postawionego staraniem Stanisława Staszica, wówczas, gdy wcześniejszy pamiętający czas Unii uległ zniszczeniu. Uczestnicy obejrzel też wystawę starej pocztówki, poświęconą Placowi Litewskiemu i Pomnikowi Unii.

Kolejnym miejscem etapowym był kościół pobrygidkowski p.w. Matki Boskiej Zwycięskiej ufundowany przez Władysława Jagiełłę po zwycięskiej bitwie pod Grunwaldem oraz pomnik postawiony przez mieszkańców w 1910 roku, w rocznicę zwycięstwa.

Dalej szlak poprowadził do Biblioteki im Hieronima Łopacińskiego, jednej z najstarszych bibliotek założonych na ziemiach polskich, po wydarzeniach rewolucji 1905 roku.

Tu uczestnicy zostali podjęci przez gospodarzy, którzy zaprezentowali na wystawie najstarsze dokumenty związane z Unią.

Punktem kulminacyjnym spotkania z Lublinem była wizyta w kościele oo. Dominikanów, w którym po podpisaniu Unii Lubelskiej odprawiono nabożeństwo dziękczynne. Tutaj też przechowywany jest krzyż, upamiętniony przez Jana Matejkę na obrazie przedstawiającym to wiekopomne wydarzenie.

Warto wspomnieć, że prowadzona przez kol. Tadeusza Sobieszka grupa powiększyła się na tyle, że wymagała pomocy drugiego przewodnika.

O godzinie 16<sup>00</sup> nastąpiło otwarcie Sejmiku na Zamku Lubelskim, przed obrazem Unia Lubelska, w obecności przedstawicieli Oddziałów i Kół PTTK z Lublina i Województwa Lubelskiego. Przybyłych gości powitał dyrektor Muzeum Lubelskiego – pan Zygmunt Nasalski, członek Komitetu Honorowego Obchodów Jubileuszowych 90 lecia PTK – PTTK na Lubelszczyźnie i kol. Andrzej Wasilewski - czł. prezydium ZG PTTK.

Wystąpienia okolicznościowe wygłosili: Marszałek Województwa Lubelskiego – pan Arkadiusz Bratkowski, Prezydent Miasta Lublina –

pan Andrzej Pruszkowski i Prezes Zarządu Głównego PTTK – kol. Janusz Zdebski, współpatronujący Sejmikowi. W swoim wystąpieniu kol. Prezes ZG PTTK przedstawił założenia programowe Kongresu Krajoznawstwa Polskiego GNIEZNO'2000. Wydarzenie to zainteresowało przedstawicieli lokalnej prasy, radia i telewizji, korzystających z okazji do przedstawienia dorobku programowego Towarzystwa. Warto zwrócić uwagę, że wśród 120 uczestników Sesji blisko połowę stanowiła młodzież przybyła z nauczycielami, opiekunami kół PTTK bądź samodzielnie.

Referaty wygłosili: kustosz Muzeum Lubelskiego – pani Janina Kowalik „Unia Lubelska Jana Matejki” i pan Adam Andrzej Witusik „Na szlaku chwały czyli o Unii Lubelskiej 1569 roku”.

Wszystkie referaty zamieszczone zostały w materiałach z Sesji, opracowanych redakcyjnie przez kol. Katarzynę Komisarczuk – sekretarza Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie i kol. Bogdana Kotowskiego – wiceprezesa urzędującego Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie.

Specjalnym gościem spotkania był red. Zbigniew Święch z Krakowa, ze swobodą prezentujący szczególne związki Lublina z Jagiellonami. Mówca nawiązał do swoich książek, w których opisał między innymi: ”Królewską kłatwę na szlaku Jagiellonów między Wawelem a Wilnem”.

Dziękując zaproszonym gościom i uczestnikom za udział w Sejmiku, kol. Andrzej Wasilewski przypomniał, że jest on organizowany w ramach 90 lecia PTK – PTTK na Lubelszczyźnie.

Oddziały PTTK postanowiły, że obchody, które rozpoczęły się w 1998 r. będą trwały do roku 2000 – roku 50 lecia połączenia się PTK i PTT – w PTTK.

W swoim wystąpieniu zwrócił się do Prezesa ZG PTTK – kol. Janusz Zdebskiego ze wspólną propozycją Oddziałów, aby w roku 2000 zorganizować Ogólnopolski Zlot PTTK w Ogrodzieńcu – miejscu, gdzie zrodziła się idea powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Może warto, aby Zlotowi patronowało Prezydium ZG PTTK, lub cały Zarząd Główny?

Po zakończonej sesji gospodarze zaprosili uczestników do kamienicy Rynek 8, będącej współwłasnością PTTK i Samorządu Lublina, na otwarcie kawiarenki internetowej. Gości podjęto „czym chata bogata”. Zaprezentowano również – tworzoną przez Oddział Miejski PTTK ofertę programową – w sieci INTERNET.

Drugi dzień Sejmiku rozpoczął się – od otwarcia szlaku im. Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego – w Muzeum Wsi Lubelskiej. Szlak wyznakowali i opatrzyli urządzeniami informacyjnymi znakarze pod kierunkiem kol. Andrzeja Suskiego – wiceprezesa Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie.

Do uroczystego otwarcia szlaku zaproszono Prezesa ZG PTTK – kol. J. Zdebskiego, dyrektora Skansenu i zarazem inicjatora wyznakowania szlaku – kol. Mieczysława Kseniaka, kol. Tadeusza Sobieszka, kol. Adama Chyżewskiego i Członka Honorowego PTTK – kol. Wacława Dobrowolskiego z Kraśnika.

Przejsie szlaku kończył wpis do księgi pamiątkowej, upamiętniającej to wydarzenie.

Tego samego dnia uczestnicy Sejmiku odjechali do Włodawy, dwoma autokarami, gdzie odbyła się druga część Sesji. Otwierający ją gospodarze: starosta powiatu, burmistrz miasta i wójt gminy zwrócili uwagę, że jest to historyczne spotkanie w sali mieszczącej się w zabudowaniach popaulińskich,

z których w najbliższym czasie władze miasta wyprowadzają się, zwracając obiekt właścicielom.

Zanim zwiedzono Włodawę, a szczególnie: muzeum w zabytkowej synagodze, kościół i cerkiew, uczestnicy wysłuchali referatów: „Lubelszczyzna w życiu i twórczości Józefa Ignacego Kraszewskiego” - kol. Marii Mironowicz-Panek oraz „Ze źródeł Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego” - kol. Andrzeja Wasilewskiego.

Po wygłoszonych referatach głos zabrał wiceprzewodniczący Komitetu Organizacyjnego V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego - kol. Adam Chyżewski, który powiedział:

Sejmik lubelski, którego część referatowa właśnie się zakończyła, jest jednym z wielu spotkań regionalnych, przygotowujących V Kongres Krajoznawczy „Gniezno 2000”. Naczelnym hasłem Kongresu jest: „Krajoznawstwo - źródłem tożsamości narodowej”. Wszystkie poprzednie Kongresy Krajoznawcze były wielkimi wydarzeniami programowymi w PTTK i zajmowały się one zagadnieniami kluczowymi dla nadchodzących dekad. Uważamy, że w pierwszym dziesięcioleciu następnego wieku najważniejszym dla Polski będzie twórcze wchodzenie naszego społeczeństwa w strukturę jednoczącej się Europy. Twórcze, to znaczy pełne dumy z dziedzictwa narodowego, które do tej nowej Europy wniesiemy. Z tego punktu widzenia wybór miejsca V Kongresu - Gniezna - nie budził nawet cienia wątpliwości. Przypomina ono, że dokładnie przed tysiącem lat najważniejsze wydarzenie polityczne roku tysięcznego - zjazd z udziałem cesarza Ottona III - odbyło się w Polsce. Wielkie, chociaż nieudane plany europejskie przewidywały dla nas jedną z kluczowych ról. Pamięć o tym jest ważna dzisiaj chociażby po to, aby nie powtarzać niefortunnego frazesu „o powrocie do Europy” a jedynie powracać do naszych odwiecznych z nią powiązań kulturowych, religijnych, politycznych, powracać z dumą z własnego kraju. Obecny sejmik w sposób znakomity te elementy dumy podkreślił, a wspomnę tylko o dwu ożywionych w Lublinie i we Włodawie.

Pierwszym, jest pięknie przedstawiona Unia Lubelska 1569 roku. To przecież wówczas stało się z udziałem Polski i Litwy coś, co i dzisiaj może budzić podziw i zazdrość jednoczącej się Europy. Unia Lubelska zamieniła mianowicie dotychczasową unię wyłącznie dynastyczną w pełną unię państwową. Stało się to całkowicie dobrowolnie a rozważne i dalekowzroczne działanie pozwoliło obu narodom zachować ich wszystkie znaczące odrębności administracyjne, wojskowe i kulturalne. Takie zachowanie tożsamości narodowych jest kluczowym zagadnieniem dla tworzącej się obecnie Europy ojczyzn, zagadnieniem w pełni dostrzeganym w krajach zachodnich.

Drugi ważny element sejmiku, tak pięknie przedstawiony we Włodawie, pokazuje jak należy się przygotowywać do roli pełnoprawnych obywateli nowej Europy. Przypominano tutaj postać i monumentalne osiągnięcia Józefa Ignacego Kraszewskiego. Pani Maria Mironowicz-Panek przypomniała, że był on wszędzie uważany za „obywatela świata”, od Litwy, Polski, Austrii, przez Niemcy, Francję i Hiszpanię do krajów skandynawskich. Przypomniała jednocześnie, że wszystkie jego osiągnięcia, szczególnie literackie, miały swoje jedyne źródło w umiłowaniu i dogłębnym poznaniu życia i tradycji swoich „ojczyzn” - Rzeczypospolitej Obojga Narodów, ziemi Lubelskiej i rodzinnego Romanowa. To głębokie zakorzenienie się pisarza pozwoliło mu artystycznie przetwarzać wszystko, co umiał i chciał wynieść z miejsc swojego dzieciństwa i młodości. Jestem pewien, że dla pokolenia dzisiejszych dzieci i młodzieży jedynie podobne zakorzenienie się w polskiej kulturze pozwoli być w przyszłości twórczymi budowniczymi nowej rzeczywistości naszego kontynentu.

Dziękuję organizatorom sejmiku, szczególnie działaczom Oddziału PTTK w Lublinie za piękne przypomnienie tych wspaniałych wzorów. Dziękuję również gospodarzom obecnego spotkania - włodarzom Włodawy - zarówno za umożliwienie poznania pięknego miasta jak i za to, że ich tak liczna obecność z nami świadczy o pełnym zrozumieniu idei V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego.

Realizując dalszą część programu uczestnicy spotkania udali się do Romanowa, gdzie zwiedzili Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego.

Warto wspomnieć, że udało się zakończyć dzień zgodnie z wydrukowanym szczegółowym programem Sejmiku.

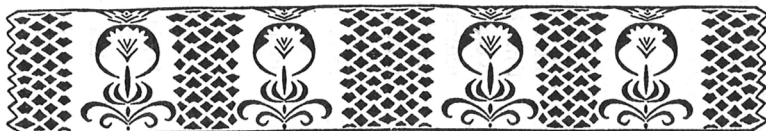
Trzeci dzień Sejmiku rozpoczęła msza św. w Archikatedrze Lubelskiej, za wszystkich zmarłych i żyjących członków PTT, PTK i PTTK. W godzinach przedpołudniowych uczestnicy jeszcze raz powrócili do Skansenu, aby wziąć udział w prezentacji ginących zawodów i umiejętności.

Sejmik zakończyło zwiedzanie Kaplicy Św. Trójcy na Zamku Lubelskim, pod osobistym przewodnictwem kol. Zygmunta Nasalskiego – dyrektora Muzeum.

W trzydniowym Sejmiku wzięło udział łącznie ponad 250 osób, w tym znaczna część młodzieży.

Organizatorzy wierzą, że obszerna informacja prasowa i aktywność działaczy pozwoliły zainteresować Kongresem znaczną część członków i sympatyków PTTK z Regionu Lubelskiego.

Andrzej Wasilewski



## Krajoznawcze forum

Poznań od wielu już lat jest najważniejszym ośrodkiem publicystyki krajoznawczej, a to za sprawą niezwykle prężnie działającego od 19 lat Wielkopolskiego Klubu Publicystów Krajoznawczych.

■ JERZY SOBCZAK

Z inicjatywy członków tego Klubu od roku 1983, co dwa lata organizowane są ogólnopolskie spotkania autorów i wydawców, określane mianem Forum Publicystów Krajoznawczych. Od 24 do 26 września na terenie północnej Wielkopolski, a przede wszystkim Krajny, odbył się kolejny zjazd autorów literatury krajoznawczej, poświęcony tym razem problematyce wydawnictw regionalnych.

Po spotkaniu w poznańskim Centrum Targowym uczestnicy Forum zwiedzili Muzeum Młynarstwa i Wodnych Urządzeń Przemysłu Wiejskiego w Jaraczu oraz Muzeum Regionalne w Rogoźnie, gdzie odbyła się sesja plenarna na temat „Nieprofesjonalne wydawnictwa regionalne (na przykładzie Wielkopolski)”. Prelekcję wygłosił prezes Klubu – Paweł Anders. W godzinach popołudniowych zwiedzono Kalwarię w Ujściu oraz kościół św. Antoniego w

Pile. Stałą bazą dla uczestników 3-dniowego Forum był Ośrodek Geovita w Płotkach koło Pily.

Drugi dzień wypełniła wycieczka programowa, w trakcie której zwiedzono Sanktuarium Maryjne w Skrzatuszu koło Walecza, pozostałości umocnień Wału Pomorskiego w okolicach Zdbic, elektrownię wodną Jastrowie oraz Złotów.

W programie trzeciego dnia Forum znalazło się między innymi najstarsze Sanktuarium Maryjne w Polsce – Górka Klasztorna koło Łobżenicy oraz Muzeum Kultury Ludowej w Osieku pod Wyrzyskiem.

Grono autorów pożegnało się w niedzielne popołudnie w Poznaniu, wyznaczając sobie kolejne spotkanie na jubileuszowym X Forum Publicystów Krajoznawczych. Od lat organizowane są one na terenie Wielkopolski i są najlepszą formą promocji naszego regionu wśród profesjonalistów literatury krajoznawczej.

**WIELKOPOLSKI**

POZNAŃ GRODZISKI GNIEZNO KALISZ KONIN LESZNO OSTROWA PILE

**PRZEDRUKI!**

56 stron

WTOREK  
28 września 1999

Ukazuje się od 16 lutego 1945  
Nr 27 (16 894) w numerze 350281  
Wydanie 1  
http://www.glos.com  
cena 1 zł

# ● PRZED V KONGRESEM KRAJOZNAWSTWA POLSKIEGO ●

18

11-12 grudnia 1999 roku

SEJMIK

## KRAJOZNAWSTWO WŚRÓD MŁODZIEŻY

POZNAŃ

### ORGANIZATORZY

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu  
Departament Kultury Fizycznej i Turystyki  
Województwa Wielkopolskiego

Redakcja „Poznaj Swój Kraj” w Warszawie

Wielkopolska Korporacja Oddziałów PTTK w Poznaniu  
Oddział Poznański PTTK im. Bernarda Chrzanowskiego

SEJMIK ORGANIZOWANY JEST POD PATRONATEM  
JM REKTORA UNIWERSYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA  
prof. Stefana Jurgi

KOMITETOWI HONOROWEMU  
PRZEWODNICZY MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA  
WIELKOPOLSKIEGO  
Stefan Mikołajczak

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU HONOROWEGO  
prof. Kazimierz Denek

### CZŁONKOWIE

dr Adam Chyżewski

Maciej Frankiewicz

dr Włodzimierz Łęcki

Janusz Sapa Rola

Karol Seifert

Tadeusz Tomaszewski

Tomasz Wiktor

prof. Janusz Zdebski

Wiceprzewodniczący Komitetu Organizacyjnego  
ds. Programowych V Kongresu Krajoznawstwa  
Wiceprezydent Miasta Poznania  
Wiceprzewodniczący Komitetu Organizacyjnego  
V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego

Redaktor Naczelny „Poznaj Swój Kraj”

Kurator Oświaty

Przewodniczący Sejmowej Komisji Kultury Fizycznej  
i Turystyki

Dyrektor Departamentu Kultury Fizycznej i Turystyki

Wielkopolskiego Urzędu Marszałkowskiego

Rektor Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie

Prezes ZG PTTK

## KOMITET ORGANIZACYJNY

Prezes Wielkopolskiej Korporacji Oddziałów PTTK –

– Zastępca Przewodniczącego

Zastępca Dyrektora Departamentu Kultury Fizycznej

i Turystyki WUM – Przewodniczący

Kierownik Biura Oddziału Poznańskiego – Członek

Dyrektor Wydziału Kultury Fizycznej i Turystyki UMP –

– Zastępca Przewodniczącego

Przewodniczący Rady ds. Młodzieży ZG PTTK

Generalny Sekretarz ZG PTTK – Członek

Prezes Oddziału PTTK w Luboniu – Członek

Dyrektor Wydawnictwa Miejskiego – Członek

Wiceprezes Oddziału Pracowników Kolejowych – Członek

Prezes Oddziału PTTK w Szamotułach – Członek

Dyrektor Administracyjny UAM – Członek

Marian Chudy

Lech Drożdżyński

Renata Dehr-Jaskólska

Zdzisław Łomiński

Andrzej Gordon

Eugeniusz Kowalski

Danuta Kosińska

Andrzej Kudlaszyk

Paweł Mordal

Stanisław Wachowiak

## PROGRAM SEJMIKU

11.12.1999 r. – sobota

godz. 10.00 uroczyste otwarcie Sejmiку Krajoznawczego przez JM Rektora

Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i Marszałka

Województwa Wielkopolskiego

referaty

dyskusja – podsumowanie Sejmiку wraz ze sformulowaniem wniosków

pod adresem V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego w Gnieźnie 2000

godz. 15.00 obiad

godz. 16.00 czas wolny

godz. 18.00 kolacja

godz. 19.00 spektakl w Teatrze Wielkim

12.12.1999 r. – niedziela

godz. 8.00 śniadanie

godz. 8.45 wycieczka krajoznawcza na trasie

Poznań – Kórnik – Rogalin – Manieczki – Grzybno

obiad w Grzybnie

godz. 13.00 zakończenie wycieczki krajoznawczej na Dworcu Głównym PKP

godz. 15.00

## CELE SEJMIKU

1. Przygotowanie problemów krajoznawczo-turystycznych młodzieży do V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego.

2. Uczczenie 80-lecia szkolnego ruchu krajoznawczo-turystycznego.

3. Rekonstrukcja wciąż aktualnych treści I Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, który miał miejsce w Poznaniu w Auli Uniwersytetu Poznańskiego w 1929 roku.

4. Podkreślenie rocznic 85-lecia krajoznawstwa w Poznaniu i półwiecza PTTK.
5. Promocja walorów krajoznawczych Poznania i Wielkopolski.

## MIEJSCE OBRAD SEJMIKU

Mała aula (Sala Lubrańskiego) Collegium Minus Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza,  
ul. H. Wieniawskiego 1 w Poznaniu.

## ŚWIADCZENIA ORGANIZATORÓW W RAMACH WPISOWEGO

Organizatorzy zapewnią uczestnikom posiłki i nocleg w cenie 60,00 zł od osoby,  
w tym:

- nocleg (11/12.12.1999 r.)
- obiad i kolacja w dniu 11.12. br.
- śniadanie i obiad w dniu 12.12. br.
- autokarowa wycieczka krajoznawcza
- bilety wstępu do zwiedzanych obiektów
- materiały krajoznawcze
- specjalny numer „Znad Warty” z referatami wygłoszonymi na Sejmiku

## ● REFERATY

- |                                    |   |
|------------------------------------|---|
| <b>prof. Kazimierz Denek</b>       | Wychowawcze aspekty krajoznawstwa wśród młodzieży   |
| <b>prof. Urszula Kaczmarek</b>     | Podypłomowe Studium Kultury i Turystyki UAM<br>w Poznaniu w służbie krajoznawstwu i turystyce |
| <b>prof. Krzysztof R. Mazurski</b> | Naukowe aspekty ruchu krajoznawczo-turystycznego  |
| <b>prof. Tadeusz Łobźewicz</b>     | Treści krajoznawcze w programach nauczania zreformowanego systemu nauczania                   |
| <b>prof. Eugeniusz Piotrowski</b>  | 80 lat szkolnego ruchu krajoznawczo-turystycznego   |
| <b>ks. dr Jacek Hadryś</b>         | Krajoznawstwo i turystyka w duszpasterstwie dzieci<br>i młodzieży Archidiecezji Poznańskiej   |
| <b>dr Pola Kulczka</b>             | Krajoznawstwo – życie, czy podróż?  |
| <b>Janusz Sapa Rola</b>            | „Poznaj Swój Kraj” w krzewieniu krajoznawstwa wśród<br>młodzieży                              |

**Andrzej Gordon** Krajoznawcza turystyka młodzieży w PTTK

**Marian Chudy** 85 lat krajoznawstwa w Poznaniu

**Ryszard Jankowski, dr hab. Eugeniusz Kameduła, Zbigniew Szmidt**  
Krajoznawstwo wśród młodzieży szkół Wielkopolski

**Lech Drożdżyński** Turystyka w nowych uwarunkowaniach województwa  
wielkopolskiego

..... dnia..... 1999r.

## K A R T A Z G Ł O S Z E N I A

Polskie Towarzystwo  
Turystyczno-Krajoznawcze  
Zarząd Oddziału Poznańskiego  
Stary Rynek 89/90  
61-773 Poznań

## Z G Ł O S Z E N I E





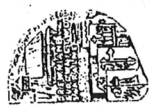
..... złączam swój udział  
imię i nazwisko  
w Sejmiku przedkongresowym "Krajoznawstwo Wśród Młodzieży"  
w dniach 11 i 12 grudnia 1999 r. w Poznaniu.  
Zamawiam nocleg z dnia 11/12 grudnia 1999r. ( TAK - NIE )  
Deklaruję udział w wycieczce krajoznawczej  
w dniu 12 grudnia 1999 r. ( TAK - NIE )  
Złączam kserokopię uiszczenia opłaty w kwocie 60,00zł.  
Wpisowe wpłacę w kasie w dniu ..... 1999 r.  
Wpisowe przyjmujemy do dnia 10 listopada 1999r.  
Konto: Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze  
Oddział Poznański, Stary Rynek 89/90 61-773 Poznań  
PKO I OM Poznań nr 10204027-4532-270-1

niepotrzebne skreślić

## D A N E O S O B O W E

1. Imię i nazwisko .....
2. Adres .....
3. Telefon domowy .....
4. Data i miejsce urodzenia .....
5. Dowód Osobisty nr.....  
wydany przez .....

## Odnaki Regionalne PTTK w woj. opolskim

<b>Przyjaciel Opola</b>	odznaka 3 stop.: - Brązowa - Srebrna - Złota	od 12 lat	od 01.07.1977 do nadal	Oddz. PTTK Opole 45-018 Opole, ul. Krakowska 15/17 tel. (0-77) 454-21-11, 454-51-13, 453-89-79	
<b>Turysta Ziemi Brzeskiej</b>	odznaka 3 stop.: 1 st. 2 st. 3 st.	od 12 lat	od 1986 do nadal	Oddz. PTTK Brzeg 49-300 Brzeg, ul. Sukiennice 2 tel. (0-77) 416-21-00	
<b>Ratusze w Polsce</b>	plakietka	wpisowe	od IV do X każdego roku od 1984 do nadal	Klub Motorowy PTTK „ZRYW” w Prudniku (Mieczysław Papierski) 48-200 Prudnik, ul. Kościuszki 62/5 tel. (0-77) 436-23-38	co roku z innym ratuszem
<b>Znam Ziemię Opolską</b>	odznaka 3 stop.: 1 st. (biała) 2 st. (żółta) 3 st. (czerwona)	od 10 lat	od 16.04.1983 do nadal	Komisja Turystyki Kolarskiej przy Oddz. Regionalnym PTTK Śląska Opolskiego 45-083 Opole, ul. Barlickiego 2a(13) tel. (0-77) 453-63-48	
<b>Dookoła Opolszczyzny</b>	odznaka	od 12 lat	od 01.09.1980 do nadal	Komisja Turystyki Kolarskiej przy Oddz. Regionalnym PTTK Śląska Opolskiego 45-083 Opole, ul. Barlickiego 2a(13) tel. (0-77) 453-63-48	
<b>Drewniane Budownictwo Sakralne na Śląsku</b>	odznaka	od 7 lat	od 08.04.1992 do 1996	Klub Turystyki Kolarskiej przy Oddz. PTTK w Kędzierzynie-Koźlu 47-220 Kędzierzyn-Koźle, ul. Wolności 3 tel. (0-77) 483-45-14	



**Cena det. 45,80 zł**

- Autorem książki jest **prof. dr hab. Mirosław Nesterowicz** z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, uznany specjalista z zakresu prawa cywilnego, autor wielu publikacji z tej dziedziny, w tym z prawa turystycznego.

Publikacja jest jedynym od kilku lat, kompleksowym, opracowaniem zagadnień prawnych regulujących funkcjonowanie na rynku turystycznym biur podróży, firm świadczących usługi hotelarskie, gastronomiczne, przewozowe, ubezpieczeniowe.

Część pozycji poświęcona jest prawnym zagadnieniom związanym z organizowaniem i świadczeniem usług przewodników i pilotów wycieczek.

Pozycja zawiera także m.in. pełne, jednolite teksty niżej wymienionych przepisów prawnych:

- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. Nr 133, poz. 884 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 maja 1998 r. w sprawie określenia minimalnej wysokości sumy gwarancji bankowej i ubezpieczeniowej oraz minimalnej wysokości sumy gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej organizatorów turystyki i pośredników turystycznych z tytułu prowadzenia działalności (Dz. U. Nr 62, poz. 392),
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 1998 r. w sprawie określenia czynności, których wykonywanie uznaje się za praktykę w zakresie organizowania imprez turystycznych i w zakresie obsługi turystów oraz dokumentów stwierdzających jej posiadanie (Dz. U. Nr 162, poz. 1150),
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1998 r. w sprawie określenia dokumentów i informacji wymaganych od przedsiębiorcy ubiegającego się o wydanie koncesji organizatora turystyki i pośrednika turystycznego (Dz. U. Nr 166, poz. 1205),
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1999 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (Dz. U. Nr 10, poz. 87),
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 marca 1999 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. Nr 31, poz. 301),
- Dyrektywa 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. o podróżach turystycznych za cenę zryczałtowaną,
- Dyrektywa 94/147/EWG z dnia 16 października 1994 r. o ochronie nabywców, w odniesieniu do niektórych aspektów umów o nabyciu prawa do korzystania z nieruchomości na podstawie czasowego udziału,
- Kodeks cywilny. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm. - wyciąg).

● Książka jest w sprzedaży w hurtowniach i księgarniach na terenie całego kraju. Można ją także nabyć bezpośrednio w naszym Wydawnictwie w sprzedaży wysyłkowej zamawiając ją za pomocą faksu, w poczcie elektronicznej (e-mail: [oficyna@brantia.com.pl](mailto:oficyna@brantia.com.pl)) lub wypełniając zamówienie na naszych stronach internetowych - [www.brantia.com.pl](http://www.brantia.com.pl).

Mirosław Nesterowicz

**PRAWO  
TURYSTYCZNE**

Oficyna  
Wydawnicza **Brantia**

## ANTONI RATYŃSKI (1916-1999)

Naszemu starszemu pokoleniu turystów i krajoznawców coraz częściej przychodzi widywać się na pogrzebach, w chwilach spotkań ostatecznych z wybitnymi działaczami, dla których najmłodsze lata przypadają na okres międzywojenny.

Cicho, bez specjalnego rozgłosu i jakby niepostrzeżenie opuścił nas niedawno ANTONI RATYŃSKI, członek PTTK od lat czterdziestu pięciu, rozmiłowany w równym stopniu w turystyce górskiej i pieszej, krajoznawstwie, ochronie przyrody i zabytków.

Bardzo słusznie twierdzi się, że byliśmy tyle warci, ile będą nas wspominać inni oraz co po sobie zostawiamy. Bogaty życiorys Antoniego wystarczyłby na temat kilkutomowej książki. Urodzony na ziemi wileńskiej już od najmłodszych lat stał się świadkiem NKWD-owskiego barbarzyństwa. Doświadczwszy syberyjskich łągrów z karabinem w rękę przemierzył szlak bojowy Wojska Polskiego aż do Łaby, a od lat pięćdziesiątych z wielkim zaangażowaniem i inwencją zajął się społeczną działalnością w turystyce. Osobiście pamiętam Antoniego Ratyńskiego jeszcze z lat sześćdziesiątych jako organizatora wielu imprez turystyki pieszej, często spotykałem jego podpisy w książeczkach zdobywców GOTu. Na rajdach mojego macierzystego Oddziału Zakładowego PTTK (jeszcze przy Hucie im. Lenina) jako fachowiec – bo przecież doświadczony żołnierz frontowy – przygotowywał niezmiernie wówczas popularne konkursy strzelania. Same tylko posiadane uprawnienia mogą dać pogląd o różnorodności

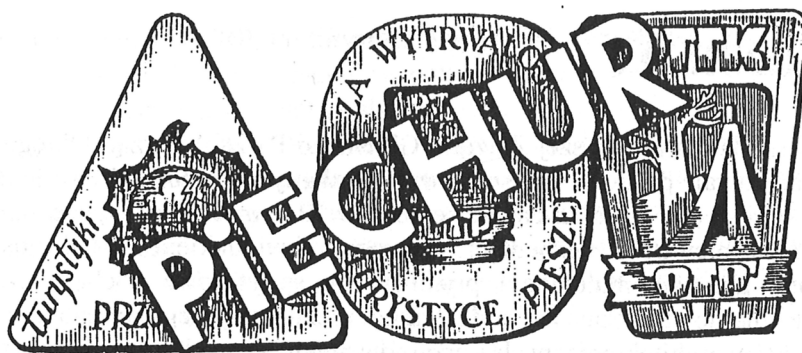
zainteresowań Antoniego. Był przodownikiem turystyki górskiej, przodownikiem i honorowym przodownikiem turystyki pieszej, przewodnikiem terenowym, społecznym opiekunem zabytków, instruktorem krajoznawstwa Polski, strażnikiem ochrony przyrody.

Turystyka oraz dokumentowanie historii sowieckich łągrów pozostawały pasją jego życia w okresie ostatnich lat trzydziestu. Jako aktywny działacz Krakowskiego Oddziału Związku Sybiraków prowadził ich kronikę, starał się opisywać losy polskich zesłańców jeszcze od czasów carskich, odszukiwał i sporządzał dokumentację ich grobów m.in. na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Niedługo przed śmiercią zdołał uwieńczyć całą tę trudną i niewdzięczną robotę przygotowaniem do druku książki „Sybiracy – zesłańcy carscy związani z Krakowem”.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze wyróżniło Antoniego Ratyńskiego m.in. Złotą Honorową Odznaką PTTK i odznaką „25 lat w PTTK”, a resort Złotą Odznaką Zasłużonego Działacza Turystyki.

Szczególnie początkujący działacze PTTK (o których dziś jakby coraz trudniej w naszym Towarzystwie) powinni brać przykład z pracowitości, rzetelności oraz inwencji takich ludzi jak Antoni Ratyński. Popularny „Tońcio” – nazywany tak przez swoich najbliższych oraz przyjaciół, w ślad za swoimi kolegami i towarzyszymi broni udał się na wieczną wędrówkę, spoczął wśród ciszy grobów tych, których życie starał się udokumentować i dla potomności zachować i utrwalić.

Andrzej Matuszczyk



## WIADOMOŚCI KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ ZG PTTK

### Z PRAC KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ ZG PTTK

W letnich miesiącach bieżącego roku Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK spotkała się na posiedzeniu plenarnym w Żarnowie (o czym w poprzednim numerze „Piechura”) oraz dwukrotnie na posiedzeniach prezydium w Warszawie.

Na posiedzeniu czerwcowym praca Komisji koncentrowała się wokół imprez centralnych: OWRP, do którego przygotowania (według relacjonującego w imieniu organizatorów Adama Szepiela) zapięte już były na ostatni guzik oraz Ogólnopolskiego Zlotu Przodowników Turystyki Pieszej. Największą troską organizatorów tego ostatniego zdawała się być mała ilość zgłoszeń na imprezę (później doszła do przyzwoitego poziomu około dwustu osób). Kol. Chudzyński – komandor Zlotu, dokładnie relacjonował stan przygotowań zarówno do programu roboczego, jak i krajoznawczo-towarzyskiego. Odpowiadał też na szczegółowe pytania członków Komisji.

W dalszej części obrad poruszano tematy promocji odznaki „Szlakiem wrześnieowych Virtuti Militari” na imprezach centralnych i poza nimi, rozpatrywano wnioski o nadanie tytułu Honorowego Przodownika TP, przygotowywano zawartość wydania zlotowego „Piechura”, omawiano termin spotkania oraz zespół osób zaproszonych do prac nad historią Komisji TP ZG. Tak jak na wszystkich tegorocznych posiedzeniach wiele czasu poświęcono pracom zespołu do spraw regulaminów. Uchwalenie znowelizowanych: Regulaminu Przodownika TP (na plenum w Żarnowie) oraz Regulaminu OTP i Młodzieżowego Przodownika TP (prawdopodobnie podczas Zlotu we Włocławku) spowoduje konieczność dostosowania do nich kilku innych dokumentów, np. instrukcji weryfikacyjnej.

Posiedzenie lipcowe rozpoczęła relacja kol. Konrada Bieleckiego z Ogólnopolskiego Wysokokwalifikowanego Rajdu Pieszego na Podlasiu (relacja w osobnym artykule). Stan przygotowań do Zlotu we Włocławku relacjonowała tym razem kol. Trębała, która uczestniczy w pracach zespołu organizacyjnego. Ustalono listę gości honorowych na Zlocie. Szeroko omawiano treść zlotowego „Piechura” m.in. postanowiono dołączyć do numeru zlotowego znowelizowany Regulamin PTP oraz druk sprawozdania Przodownika TP. Zatwierdzono też program posiedzenia plenarnego na Zlot.

W sprawach bieżących kol. Bielecki poinformował o przebiegu spotkania z red. Sytnerem z Programu III Polskiego Radia i krótkim wywiadzie na temat stanu szlaków w Polsce, kol. Majdewicz przekazał wiadomość z Oddziału Mokotowskiego o wykonaniu odznaki „Szlakiem wrześnieowych VM”, a kol. Jadwiga Zwierz zwróciła uwagę na konieczność niezwłocznego zgłoszenia planu imprez centralnych i szkolenia na rok 2000. Plan ten ZG PTTK przesyła po 1. sierpnia do UKFiT. Zgłoszono: OWRP - realizuje Oddział w Radomiu, Zlot - realizuje Oddział Lublin oraz trzy szkolenia Przodowników TP.

Z uwagi na termin Ogólnopolskiego Zlotu PTP (3-5.09.99) postanowiono nie zwoływać prezydium na ostatni piątek sierpnia.

## 40 LAT MINĘŁO !

39 lat temu Komisja Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK i Zarząd Okręgu PTTK w Katowicach zorganizowali pierwszy **Wysokokwalifikowany Ogólnopolski Rajd Pieszy** po Jurze Krakowsko-Częstochowskiej z zakończeniem w Złotym Potoku. Jakże inne były te pierwsze rajdy. Uczestnicy poza niezbędnym osobistym ekwipunkiem musieli nosić ciężkie płócienne namioty, gumowe materace i prymusy lub spirytusowe kochery. Mimo tych niewygód zawsze znajdowali czas na podziwianie piękna mijanego terenu i zwiedzanie zabytkowych obiektów architektonicznych i przyrodniczych, a przede wszystkim na ogniska i Polaków nocne rozmowy. Z czasem organizatorzy zaczęli usprawniać imprezę, załatwiano transport do przewozu ekwipunku biwakowego i osobistego, a w ciężkich, „kartkowych” czasach, również niezliczonej ilości zorganizowanych puszek, weków i innych wiktuałów niezbędnych do przeżycia podczas rajdu w terenach w większości bez żadnego zagospodarowania turystycznego.

Pierwsze rajdy trwały 4-5 dni, później zostały przedłużone do 7-8 dni, aby wreszcie (od roku 1977) organizować trasy 15-16 dniowe. Na pierwszej długiej trasie podczas XVIII OWRP wraz z obsługą wędrowało 17 osób. Najczęściej rajdy zaczynały się lub kończyły w okolicach 22 lipca, aby uczestnikom umożliwić wykorzystanie jednego dodatkowego wolnego dnia jakim było Święto Odrodzenia Polski. Obecne rajdy z tymi pierwszymi łączy tylko nazwa, ale i tak dla prawdziwych wędrowców i łazików są świetną szkołą przeżycia, źródłem wiedzy o mało znanych, a ciekawych terenach i zawsze owocują wieloma przyjaźniami trwającymi przez wiele lat. Dzisiaj w rajdach wielokrotnie biorą udział córki, synowie, a nawet wnuki pierwszych uczestników.

Trudno wymienić wszystkie trasy, wydarzenia, przygody jakie były udziałem kilkunastu tysięcy dotychczasowych uczestników. Trudno byłoby nawet wymienić kluby turystyki pieszej i zespoły, które brały i biorą udział w tej imprezie. Dziś na myśl przychodzą mi tylko: „Bąbelki” z Gdańska, „Niezależni” z Lublina, „Wiercipięty” ze Szczecina, „Samochoziki” z Chełmna, „Chwast”, „Morena” z Zielonej Góry, „Ostańce” z Zawiercia, „Słowińcy” z Koszalina, „Cezarki”, „Skróty”, „Bra-De-Li” z Radomia, „Łaziki” z Włoszakowic, „Marianki” z Warszawy, „Jastrzębie” z Poznania, „Fetory” z Białobrzegów.

Do najwierniejszych uczestników zaliczyć należy: Teofila Ligenzę vel Ozimka z Jeleniej Góry (najstarszy wiekiem i stażem uczestnik), Waldemara Osypińskiego z Nowej Soli, Bogusława Wiśniewskiego i Zdzisława Stecia ze Szczecina, Zdzisława Gostomskiego z Chełmna, Andrzeja Stróżeckiego z Zawiercia, Cezarego Jawoszeka, Konrada Bieleckiego z Radomia i wielu, wielu innych, bez których trudno sobie wyobrazić tę imprezę.

Tak w wielkim skrócie mogę przedstawić zasłyszaną i osobiście tworzoną historię OWRP, ale przecież w dniach 3-18. lipca 1999 roku Regionalny Oddział PTTK w Białymstoku zorganizował jubileuszowy **XL Ogólnopolski Wysokokwalifikowany Rajd Pieszy „PODLASIE '99”** z zakończeniem w Supraślu. Na trasie pierwszej, pod nazwą „Wśród bagien i puszczy” pod wodzą członka KTP ZG PTTK Adama Szepiela wraz z jego małżonką i synem wyruszyło 155 osób, na „Nadbużańskim Podlasiu” przewodził 76 uczestnikom Eugeniusz Nowak, a „Przez dwie puszcze” 132 uczestników wiedli Helena i Tadeusz Bujwidowie.

Piękna słoneczna pogoda pozwoliła na rozkoszowanie się przepięknym urozmaiconym terenem, objadanie się poziomkami i jagodami oraz podziwianie nielicznych, ale niezmiernie ciekawych obiektów architektonicznych. Największą atrakcją była jednak przyroda – nieprzebyte knieje i niezgłębione bagna, meandrujące rzeki i strumienie „Zielonych płuc Polski”.

Wśród 365 uczestników byli członkowie KTP ZG PTTK w osobach Beaty Musiałowskiej, Ryszarda Bałabucha, Konrada Bieleckiego i Andrzeja Stróżeckiego.

Organizatorzy robili co było w ich mocy, aby pokazać swoim uczestnikom ten ciekawy teren. Organizowali: spływy kajakami po Biebrzy i Supraśli, zwiedzanie muzeów, twierdz itp. W ich zabiegach sekundowali im włodarze terenu udostępniając za minimalną opłatą pola biwakowe, muzea i obiekty zabytkowe.

**24** Wszystkie trasy spotkały się w dniu 16.07.99 na placu sportowym w Supraślu podczas

uroczystego zakończenia OWRP. Po turystycznym posiłku (wojskowa grochówka, ale bardzo małe porcje) i występach regionalnego zespołu „Czeremszyńska” z Czeremchy, komandor OWRP – kol. Mieczysław Żuchowski powitał przybyłych gości: pana Andrzeja Gawkowskiego – dyrektora Wydziału Spraw Społecznych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego, pana Adama Chorodeńskiego – dyrektora Wydziału Promocji, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, pana Michała Kozłowskiego – członka Zarządu Miasta i Gminy w Supraślu, kolegę Andrzeja Gordona – Sekretarza Generalnego ZG PTTK, kol. Teresę Trębałę – wiceprzewodniczącą KTP ZG PTTK. Obecni byli także: kol. Barbara Kalinowska – opiekun KTP ZG PTTK, kol. Jadwiga Zwierz – sekretarz KTP ZG i Stanisław Łuc – rzecznik KTP ZG.

Po powitaniu gości przystąpiono do rozstrzygnięcia konkursu krajoznawczego. Każdą trasę reprezentowały trzy osoby. Najlepszym krajoznawcą XL OWRP okazał się reprezentant I trasy, kol. Bogusław Ciastek z Radomia. I to było wszystko podczas zakończenia jubileuszowego OWRP poza ogniskiem prowadzonym przez uczestników.

Po zakończeniu rajdu uczestnicy mieli możliwość wzięcia udziału w autokarowej wycieczce do Grodna i po Narwiańskim Parku Narodowym oraz zwiedzenia z przewodnikiem Supraśla.

Konrad Bielecki

## ● ● MIANOWANIA

### PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI

### PIESZEJ

### III STOPNIA (01.01-31.07.99)

O/Elbląg	Piotr Kończewski	nr leg. 9841	O/Radom	Karol Kozerski	9782
	Karol Markowski	9837		Piotr Wójcik	9783
	Monika Milewska	9840	O/Zachodnio-	Beata Batóg	9795
	Daniel Pastwa	9836	pomorski	Janusz Chmielewski	9803
	Joanna Szwoch	9838	Szczecin	Waldemar Hejza	9796
	Katarzyna Szymańska	9839		Marcin Hoffman	9797
O/Miejski	Fryderyk Brodny	9824		Wiesława Kamieniecka	9798
Gdańsk	Ilona Cudnik	9825		Agnieszka Kulikowska	9799
	Magdalena Gusmann	9826		Barbara Pozoga	9800
	Jerzy Kogutowski	9827		Przemysław Tkacz	9804
	Tadeusz Magdziarz	9785		Izabela Wasiutyńska	9805
	Iwona Maja Majko	9828		Wanda Wic-Rudnicka	9801
	Iwona Nalepa	9829		Ludmiła Wojciechowska	9806
	Anna Orzechowska	9830		Grażyna Zacharewicz	9802
	Jerzy Pinkas	9831	O/Miejski Toruń	Marcin Łęcki	9776
	Krzysztof Piotrowski	9832		Dariusz Popławski	9775
	Wojciech Płomiński	9833	O/Warszawa	Grzegorz Palicki	9784
	Aldona Richert	9834	O/Wrocławski	Jerzy Błaszczyk	9781
	Wojciech Suchy	9835		Agata Brezdek	9778
O/Jelenia Góra	Jarosław Zając	9777		Małgorzata Gotubicz	9780
O/Koszalin	Elżbieta Bednarczyk	9814		Rafał Just	9779
	Tomasz Borys	9821	O/Zamość	Jan Cios	9788
	Andrzej Dobrowolski	9808		Andrzej Czacharowski	9790
	Mirosława Firmowska	9812		Agnieszka Jurałowicz	9791
	Marcin Kłodnicki	9818		Dorota Koczot	9794
	Władysława Krawczyk	9807		Katarzyna Litwińczuk-Wojtaś	9793
	Magdalena Królik	9822		Zdzisław Solak	9789
	Przemysław Mielewczyk	9823		Aneta Szalewicz	9792
	Antonina Mielniczuk	9813			
	Jędrzej Mielnikiewicz	9777			
	Kamil Milusz	9816			
	Magdalena Polechońska	9820			
	Marcin Rombalski	9818			
	Przemysław Rombalski	9815			
	Halina Rumas	9811			
	Agnieszka Szych	9817			
	Maria Trawicka	9809			
	Regina Wiśniewska	9810			
O/Luboń	Karolina Chojnacka	9786			
O/Mińsk Maz.	Paweł Aniszewski	9774			

Razem 68 osób.

Sekretarz KTP ZG PTTK

/—/ Jadwiga Zwierz

## ● PTTK w Internecie ●

Lp	Link czyli adres w Internecie	Nazwa jednostki PTTK
1	<a href="http://www.pttk.pl/">http://www.pttk.pl/</a>	Zarząd Główny PTTK
2	<a href="http://www1.inct.com.pl/champion/komisja.htm">http://www1.inct.com.pl/champion/komisja.htm</a>	Kom. InO ZG PTTK str. oficjalna
3	<a href="http://www.miramex.com.pl/WTTKA/4K/KOL_KRAJ">http://www.miramex.com.pl/WTTKA/4K/KOL_KRAJ</a>	Kom. Krajowa ZG PTTK - Kolekcjonerstwo Krajowe
4	<a href="http://www.pttk.pl/~4k/kaj/kalendarz99.htm">http://www.pttk.pl/~4k/kaj/kalendarz99.htm</a>	Kom. Turyst. Kajakowej ZG PTTK
5	<a href="http://www.pttk.bydgoszcz.pl/">http://www.pttk.bydgoszcz.pl/</a>	Regionalny Oddział "Szlak Brdy"
6	<a href="http://venus.arnu.edu.pl/~pbz/pttk/">http://venus.arnu.edu.pl/~pbz/pttk/</a>	Oddział PTTK przy klubie POW w Bydgoszczy
7	<a href="http://www.pod-amiotem.com.pl/pttk">http://www.pod-amiotem.com.pl/pttk</a>	Oddział "Krakowski" w Krakowie
8	<a href="http://www.tl.krakow.pl/pttk/index.htm">http://www.tl.krakow.pl/pttk/index.htm</a>	Samodzielny Szkolny Oddział przy Zespole Szkół Łączności w Krakowie
9	<a href="http://www.pttk.lodz.pl/index.html">http://www.pttk.lodz.pl/index.html</a>	Oddział "Łódzki"
10	<a href="http://free.polbox.pl/p/pttkopol">http://free.polbox.pl/p/pttkopol</a>	Oddział Miejski w Opolu
11	<a href="http://www.miramex.com.pl/witka/ORPTTK.ORSOp.htm">http://www.miramex.com.pl/witka/ORPTTK.ORSOp.htm</a>	Oddział Regionalny Śląska Opolskiego w Opolu
12	<a href="http://www.miramex.com.pl/symozia">http://www.miramex.com.pl/symozia</a>	Kom. Kraj. ROP PTTK w Opolu
13	<a href="http://www.pl.edu.pl/Slupsk/PTTK.html">http://www.pl.edu.pl/Slupsk/PTTK.html</a>	Regionalny Oddział PTTK w Słupsku
14	<a href="http://www.szczecin.pl/pttk">http://www.szczecin.pl/pttk</a>	Oddział Szczeciński
15	<a href="http://www.cc.umi.torun.pl/org/PTTK">http://www.cc.umi.torun.pl/org/PTTK</a>	Oddział Uniwersytecki w Toruniu
16	<a href="http://www.meil.pwr.edu.pl/~ompttk">http://www.meil.pwr.edu.pl/~ompttk</a>	Oddział Międzyuczelniany Warszawa
17	<a href="http://etostera.ite.ae.wroc.pl/ham/Turystyka/PTtk/index.html">http://etostera.ite.ae.wroc.pl/ham/Turystyka/PTtk/index.html</a>	Oddział Wrocławski
18	<a href="http://free.ngo.pl/zvpttk">http://free.ngo.pl/zvpttk</a>	Oddział Żyrardów
19	<a href="http://www.lo2.pertus.com.pl/html/pttk.htm">http://www.lo2.pertus.com.pl/html/pttk.htm</a>	Szkolne Kolo PTTK II LO im. płk Leopolda Lisa-Kuli w Rzeszowie
20	<a href="http://www.idn.org.pl/pttk/mksc/">http://www.idn.org.pl/pttk/mksc/</a>	Kolo PTTK "Nike" nr 94 przy PZG w Warszawie

21	<a href="http://www.wrss.elka.pw.edu.pl/pttk/">http://www.wrss.elka.pw.edu.pl/pttk/</a>	Kolo PTTK nr 1 przy Politechnice Warszawskiej
22	<a href="http://akropolis.pol.lublin.pl/users/pawel/knipl.htm">http://akropolis.pol.lublin.pl/users/pawel/knipl.htm</a>	Kolo PTTK nr 1 przy KUL w Lublinie
23	<a href="http://www.vpn-pwr.com.pl/iso/ofirmic/vppwv/poscic/kolopttk.htm">http://www.vpn-pwr.com.pl/iso/ofirmic/vppwv/poscic/kolopttk.htm</a>	Kolo prawników PTTK
24	<a href="http://www.vpn-pwr.wroc.pl/~skops/">http://www.vpn-pwr.wroc.pl/~skops/</a>	Studenckie Kolo Przewodników Sudeckich we Wrocławiu
25	<a href="http://www.kki.net.pl/sz/">http://www.kki.net.pl/sz/</a>	PTTK "Wędrując" z Zespołu Szkół Zawodowych w Żyrardowie
26	<a href="http://fiko4.ond.pl/~kr/kolo80/">http://fiko4.ond.pl/~kr/kolo80/</a>	Kolo PTTK nr 80 w Krakowie przy Dziecięcym Szpitalu Klinicznym
27	<a href="http://fiko5.ond.pl/~pobaczwoj">http://fiko5.ond.pl/~pobaczwoj</a>	Kluby Górskie PTTK
28	<a href="http://www.polbox.com/a/akwaaug/">http://www.polbox.com/a/akwaaug/</a>	Klub nurkowy "AKWA" PTTK/CMAS Augustów
29	<a href="http://www.man.koszalin.pl/a/hatros/">http://www.man.koszalin.pl/a/hatros/</a>	Klub Inprcz na Orientację PTTK "ALBATROS" Koszalin
30	<a href="http://free.polbox.pl/f/facbe/index.html">http://free.polbox.pl/f/facbe/index.html</a>	Jacht Klub PTTK Pszczyna
31	<a href="http://free.ngo.pl/gronie/">http://free.ngo.pl/gronie/</a>	Klub Turystyki Kolarskiej "Gronie" PTTK Tychy
32	<a href="http://www.free.net.pl/~przygoda">http://www.free.net.pl/~przygoda</a>	Klub Turystyki Kolarskiej PTTK "Przygoda"
33	<a href="http://free.polbox.pl/a/adivers/">http://free.polbox.pl/a/adivers/</a>	Klub Płetwonurków Active Divers PTTK z Warszawy
34	<a href="http://www.schroniska-pttk.com.pl/">http://www.schroniska-pttk.com.pl/</a>	PTTK Karpaty - Baza danych schronisk i hoteli PTTK
35	<a href="http://free.polbox.pl/g/gorczem/">http://free.polbox.pl/g/gorczem/</a>	Bacówka PTTK na Maciejowej w Gorcach
36	<a href="http://www.kk.kalisz.pl/~rnoou/omniczka/">http://www.kk.kalisz.pl/~rnoou/omniczka/</a>	Schronisko PTTK "Nad Formiczką" w Karłonoszach
37	<a href="http://www.dialcom.com.pl/zrzgpttk/index.htm">http://www.dialcom.com.pl/zrzgpttk/index.htm</a>	Zachodniopomorski Zespół Gospodarki Turystycznej PTTK
38	<a href="http://www.biz-pttk.intercom.pl/">http://www.biz-pttk.intercom.pl/</a>	BTZ PTTK Kraków
39	<a href="http://www.polsl.gliwice.pl/~II">http://www.polsl.gliwice.pl/~II</a>	Kanton Krajoznawczy do OKP i OKR
40	<a href="http://www.miramex.com.pl/WTTKA/4K/BIULETYN.htm">http://www.miramex.com.pl/WTTKA/4K/BIULETYN.htm</a>	Biuletyn kolekcjonerski dla klubu 4K
41	<a href="http://fiko6.ond.pl/~p/rzgk">http://fiko6.ond.pl/~p/rzgk</a>	Regionalna Gazeta Turystów Kolarzy PTTK
cdn.	Prusimy o przysyłanie następujących linków PTTK	

# UWAGA ZNAKARZE! KOMUNIKAT

Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK zaprasza wszystkich znakarzy na tradycyjną: VIII OGÓLNOPOLSKĄ NARADĘ ZNAKARZY NIZINNYCH SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH, która odbędzie się w dniu 16 października 1999 (sobota) o godz. 11.00 w Warszawie, ul. Senatorska 11 - sala konferencyjna ZG PTTK. Narada poświęcona będzie ocenie wykonanych prac znakarских i nowej Instrukcji Znakowania Szlaków Turystycznych.

W naradzie obowiązkowo powinni uczestniczyć przedstawiciele tych oddziałów PTTK, które w bieżącym roku otrzymały dotacje na prace znakarские. Jednocześnie informujemy, że tylko do tego terminu będą przyjmowane rozliczenia z wykonanych prac znakarских.

## KOMUNIKAT

Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK informuje, że dysponuje odznakami ZNAKARZA NIZINNYCH SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH w cenie 6.00 zł za sztukę. Dystrybucją odznak zajmuje się Zarząd Oddziału Miejskiego PTTK w Radomiu, 26-600 Radom, ul. Traugutta 46/48.

W imieniu znakarzy zamówienie powinny przelać oddziały PTTK wraz z aktualną listą znakararzy i opłatą pocztową w wysokości 3.00 zł

KOMISJA TURYSTYKI PIESZEJ  
ZG PTTK

27

# POLSKA ILUSTROWANY PRZEWODNIK

Maria i Przemysław Pilichowie



Sport i Turystyka  
MUZA SA  
Warszawa 1999

## Spis treści

Od Autorów	5
Szlaki turystyczne	6
Najciekawsze miasta i miasteczka	8
Najciekawsze zabytki	10
Zamki	12
Pałace	14
Dwory i dworki	16
Muzea	18
Ośrodki kultury religijnej	20
Parki narodowe	22
Obiekty na listach UNESCO	24
Niezwykłe miejsca	26

Województwo dolnośląskie	28
Województwo kujawsko-pomorskie	120
Województwo lubelskie	166
Województwo lubuskie	222
Województwo łódzkie	252
Województwo małopolskie	306
Województwo mazowieckie	396
Województwo opolskie	482
Województwo podkarpackie	514
Województwo podlaskie	570
Województwo pomorskie	618
Województwo śląskie	672
Województwo świętokrzyskie	718
Województwo warmińsko-mazurskie	756
Województwo wielkopolskie	804
Województwo zachodniopomorskie	874

Indeks  
Spis map, planów i rzutów

930  
939

## Od Autorów

Prezentujemy Państwu nowy, bogato ilustrowany przewodnik po Polsce, przeznaczony dla szerokiego kręgu Czytelników. Uwzględniłmy w nim aktualny podział administracyjny kraju. Turysta znajdzie w książce szczegółowe informacje o najciekawszych miejscowościach, ważniejszych pasmach górskich i wszystkich parkach narodowych. Ponadto są liczne ciekawostki dotyczące znanych ludzi oraz propozycje wyjazdów w najbliższe okolice.

Przewodnik nie zawiera opisu tras, zgromadzony materiał zamieściliśmy w formie hasel ułożonych według alfabetu w obrębie poszczególnych województw. Aby ułatwić Czytelnikowi korzystanie z książki, każde województwo oznaczają liczne mapy i rzuty.

Zarówno Autorzy jak i Wydawnictwo dołożyli wszelkich starań, aby przewodnik był maksymalnie aktualny i nie zawierał błędów. Jednak tempo i skala zmian, jakie zachodzą w ostatnich latach w naszym kraju powodują, iż druk książki nie nadąża za nimi. Co roku odsianiane są nowe pomniki, muzea zmieniają swoje siedziby, przybywa wiele atrakcji turystycznych. Mam nadzieję, że Czytelnik wybaczy nam niedostatkę tego przewodnika, będziemy wdzięczni za wszelkie uwagi i uzupełnienia.

W pracach nad tą publikacją uczestniczyło wiele osób. Wszystkich nie sposób tu wymienić. Pragniemy podziękować krajoznawcom, którzy zechcieli krytycznym okiem spojrzeć na nasz tekst, a szczególnie panom: Pawłowi Anderowski, Adamowi Bajcarowi, Andrzejowi Danowskiemu, Janowi Dziurze, Benonowi Frąckowskiemu, Włodzimierzowi Łęckiemu, Andrzejowi Nuszkowskiemu, Andrzejowi Scheerowi i Bronisławowi Zathewowi.

Dziękujemy także za cenne informacje instytucjom i organizacjom społecznym, m.in. dyrekcji Państwowego Muzeum w Oświęcimiu, Muzeum w Chorzowie, Zarządom Oddziałów PTTK w Łasku, Oławie, Raciborzu i Warcie.

Maria i Przemysław Pilichowie



## ● O CZYM WARTO PAMIĘTAĆ Z HISTORII TOWARZYSTWA ●

### KRONIKA ODDZIAŁÓW I OKRĘGÓW P. T. K.

#### WARSZAWA

#### JAK OŻYWIĆ DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO P. T. K.?

Pod powyższym tytułem odbył się wieczór dyskusyjny członków Oddziału, zagajony przez prez. Lenartowicza szeregiem pytań: czy jest coś do zrobienia w Towarzystwie poza dotychczasowymi pracami i co?, czy w zrozumieniu członków główne nasilenie pracy Zarządu powinno iść w kierunku pogłębiania ideologicznej pracy, czy też w kierunku ułatwień turystyki i krajoznawstwa? Zarząd z obecnej sytuacji nie jest zadowolony. Na 1202 członków zapisanych do organizacji, utrzymuje kontakt z nią zaledwie kilkudziesięciu, biorąc udział w wycieczkach i słuchając odczytów. Reszta to osoby zupełnie biernie. W życiu stolicy organizacja, licząca ponad tysiąc osób powinna coś znaczyć, powinno się o niej dużo mówić i słyszeć. Czy wycieczki, organizowane przez Towarzystwo są mało wartościowe, źle organizowane, czy też członkowie nie czują potrzeby chodzenia na nie? Czy odczyty, dobierane zawsze na tematy aktualne i wygłaszane przez ludzi, znanych w świecie naukowym są mało interesujące i nie budzące zaufania? Czy też członkowie nie czują potrzeby słuchania ich i oglądania przeżroczy?

I wreszcie pytanie najbardziej intrygujące: po co i dlaczego należy do P. T. K. aż 1202 osoby? Czy dlatego, że mają prawo do zniżek kolejowych? A o ile zostaną odebrane ulgi, czy pozostanie jedynie mała garstka prawdziwych krajoznawców? Co dać owym biernym członkom, aby czuli i wiedzieli, że należą do Krajoznawczego Towarzystwa, a nie innego?

Prezes, zanim poprosił o rozpoczęcie dyskusji, przeczytał statystykę dotychczasowego ruchu krajoznawczego, począwszy od założenia Towarzystwa. Od roku 1907 do roku wojny ilość członków wzrasta niepiętnie, życie zbiorowe tętni silnie i daje się wówczas odczuć potrzebę istnienia organizacji. W latach wojny ruch w dalszym ciągu ożywiony, ale członków nie przybywa. Od r. 1925 ożywienie słabnie, frekwencja na odczytach, wycieczkach i w życiu towarzyskim maleje stopniowo.

W dyskusji przedstawiciele młodszego pokolenia kładą nacisk na pilne obserwowanie życia Kół Młodzieży Szkolnej i na ułatwianie im wstępowania do P. T. K. Konieczność udostępnienia biblioteki podręcznej i Słownika Geograficznego odczuwają wszyscy. Organizowanie pracy oświatowo-krajo-

znawczej w świetlicach należałoby postawić jako jedno z najważniejszych zadań. Inny prelegent gorąco przemawiał za unowocześnieniem „Śród Krajoznawczych”, wprowadzając po odczytach dyskusje nad zagadnieniami przyszłości. Temat: jak się ma rozwijać Polska w sytuacji ogólnoswiatowej na tle danego tematu, winien być najgłośniejszym. Referaty, połączone z wymianą myśli, powinny ożywić członków i dać im możliwość poczucia się częścią P. T. K. Przedstawiciel m. Łodzi mówi o tym, że idea krajoznawcza nie przestała być aktualną. Poznawanie Polski dawnej i współczesnej budzi zawsze entuzjazm. Członków można by zainteresować, tworząc Koła Geograficzne, Koła Historii Sztuki i t. p., aby pogłębiać wiadomości teoretyczne. Inni prelegenci zwracają uwagę na brak reklamy prasowej wycieczek i odczytów, na brak instruktorów w szkolnych Kołach Krajoznawczych. Mówią o potrzebie wciągnięcia absolwentów szkół średnich do Towarzystwa.

Zadaniem społecznym doby współczesnej jest rozwój turystyki, współdziałający z państwowymi instytucjami. Należałoby organizować pociągi popularne dla szkół, dla robotników, wyrabiać ulgi dla uczestników masowych wycieczek.

W toku dyskusji są i głosy przeciwnie. Starsi krajoznawcy twierdzą, że wycieczki wartościowe nie mogą być masowe, że należałoby zwrócić uwagę raczej na wychowawczą stronę wędrowek. Do szerzenia wiedzy krajoznawczej, ich zdaniem, wśród szerokich mas, P. T. K. nie jest powołane gdyż jest to jednostka z gruntu inteligentka.

Po dyskusji, trwającej 3 godziny, zebrani stwierdzili jednogłośnie, że poruszony temat nie da się omówić w ciągu jednego wieczoru, wobec czego postanowiono wprowadzić do programu odczytowego raz na miesiąc wieczory dyskusyjne. Przy czym najbliższy poświęcony będzie zagadnieniu: Jak powinna wyglądać wycieczka P. T. K.?

J. Kamińska

ROK I

# PRZEGLĄD KRAJOZNAWCZY

LWÓW • LISTOPAD-GRUDZIEŃ • 1937

# 50 lat schronisk PTTK

W czerwcu br. obchodzimy 50 rocznicę powstania schronisk i stanic wodnych, które służyć miały coraz liczniejszym rzeszom wędrowników, amatorów kajakarstwa i żeglarstwa, wczasowiczów. A działo się to w dość niezwykłych okolicznościach.

Otóż w maju 1946 roku z inicjatywy inż. Aleksandra Zubelewicza, naczelnika Wydziału Drogowego UW, powstał Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Olsztynie. Fakt ten upamiętnia tablica na ścianie budynku hotelowego PTTK przy Wysokiej Bramie. Działacze tego Oddziału prowadzili pracę programową, organizując liczne imprezy turystyczne, ale z równą troską zabiegali o odbudowę wybranych obiektów w ciekawszych turystycznie miejscowościach. Praca ta przyniosła pozytywne rezultaty. W liście Prezesa Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego prof. dr Stanisława Leszczyckiego do ówczesnego Prezydenta m. Olsztyna Czesława Browińskiego z 31 maja 1949 r. czytamy: *W akcji zagospodarowania turystycznego i propagandy regionów o wybitnych walorach wczasowo-turystycznych, Zarząd Główny Polskiego Tow. Krajoznawczego na pierwsze miejsce wysunął woj. Olsztyńskie. Dzięki też ofiarnej i bezinteresownej pracy wielu pracowników społecznych i samorządowych, na czele z inż. A. Zubelewiczem, Naczelnikiem Wydziału Drogowego w Olsztyńskim Urzędzie Wojewódzkim, dorobek Towarzystwa na tym terenie jest dość poważny. Wszystkie ciekawsze turystycznie miejscowości posiadają swoje schroniska wycieczkowe. W innym miejscu listu Prezes PTK wymienia szereg wydatków i przewodników, jakie o regionie wydało Towarzystwo, a także zawiadania Prezydenta Browińskiego, że: *W dniach 16 i 17 czerwca rb. odbędzie się w Olsztynie i Giżycku Walny Zjazd Delegatów PTK, któremu chcemy nadać charakter uroczystości otwierającej sezon turystyczny w Olsztyńskim. W związku więc z tym Zarząd Główny PTK zwraca się do Obywatela Prezydenta z prośbą, by raczył wziąć udział w Zjeździe, a równocześnie aby zechciał ze swej strony otoczyć opieką pożyteczną pracę PTK.**

Jak więc z powyższego cytatu wynika, w tamtych trudnych czasach olsztyńskie przodowało w kraju w akcji zagospodarowania turystycznego. Wg. szczegółowej analizy przedstawionej w ilustrowanym miesięczniku krajoznawczym „Ziemia” (Nr 1-2 z 1950 r.) do końca 1949 r. wyremontowano w całej Polsce 42 schroniska, w tym 16 w woj. olsztyńskim, 10 w szczecińskim, 7 we wrocławskim.

Tak więc starano się umożliwić Polakom poznanie Ziemi Odzyskanych. W porozumieniu z Funduszem Wczasów Pracowniczych i organizacjami związkowymi organizowano wczasowe pobytowe i krajoznawcze wędrownie. Miało to charakter propagandowy, ale ktoś z nas nie wspomina z łezką w oku swoich pierwszych wyjazdów do Mię-

dzdrojów, Polanicy czy Rucianego. Duże nakłady przeznaczano na remonty i wyposażenie bazy. Obok tego przystąpiono do wytyczania szlaków turystycznych. Autor pierwszego przewodnika przedwojennego po Warmii i Mazurach dr Mieczysław Orłowicz był nie tylko wytrwałym propagatorem wędrowek po Ziemiach Odzyskanych, ale i projektodawcą wielu szlaków znakowanych, np. w Sudetach. Oddział PTK w Olsztynie znakował szlaki od pierwszych lat swej działalności.

Zgodnie z powyższą decyzją Zarządu Głównego PTK, w dniach 16-17 czerwca zorganizowano w Olsztynie Walny Zjazd PTK aby wyrazić w ten sposób uznanie dla miejscowych działaczy. W czasopiśmie „Ziemia” tak to relacjonowano: *W czasie Zjazdu Oddział Olsztyński PTK mógł się wykazać imponującymi wynikami: schroniska, obsługa wczasów wędrownych, środki przeznaczone na dalszą rozbudowę schronisk i rozszerzenie działalności programowej. 300 członków, piękny lokal organizacyjny, dobrze urządzone schroniska w mieście, sprawnie działające biuro i zgrany zespół działaczy krajoznawczych w zarządzie. Wysocka Brama stała się centrum prac krajoznawczych i turystycznych całego okręgu, zorganizowano 2-miesięczny kurs dla przewodników, członkowie Zarządu Oddziału w Olsztynie obejmowali opiekę nad Oddziałami w terenie.*

W wydawanym przez „Czytelnika” piśmie „Życie Olsztyńskie” Zjazd był szczegółowo relacjonowany. Ukazało się 6 artykułów na ten temat. Omówiono w nich walory turystyczno-krajoznawcze regionu, przeprowadzono wywiady z Prezesem PTK dr Stanisławem Leszczyckim (wówczas wiceministr spraw zagranicznych) i Aleksandrem Zubelewiczem, wiceprezesem Oddziału Olsztyńskiego PTK. Przedstawiono także program Zjazdu, jego gości oficjalnych i przebieg dyskusji, a także skład nowowybranych władz zarządu Głównego PTK. Na tym właśnie zjeździe we wnioskach znalazły się dezyderaty dotyczące potrzeby podjęcia prac nad połączeniem się organizacji turystycznych. Zostało to zrealizowane w grudniu 1950 r.

Czytelnicy „Życia Olsztyńskiego” mogli się zapoznać z relacją dziennikarską lub wziąć bezpośredni udział w niezwykłej uroczystości, jaka miała miejsce 16 czerwca 1949 r. Na ukwieconym placu koło Wysokiej Bramy, siedziby Olsztyńskiego Oddziału PTK i Okręgu PTK, ustawiono planszę z mapą województwa i fotografiami schronisk, które miały być tego dnia oficjalnie otwarte. Zebrali się liczni goście, członkowie Zarządu Głównego PTK, delegaci na Walny

Zjazd, miejscowi działacze. Wicewojewoda Olsztyński Jerzy Wilamowski powitał zebranych, przewodniczący WRN Stanisław Piaskowski przemawiał w imieniu miejscowych władz samorządowych, a następnie zabrał głos Prezes PTK. Przedstawiciele poszczególnych Oddziałów z terenu województwa składali kolejno meldunki o stanie uruchomionych schronisk, zaznaczając na tablicy ich otwarcie chorągiewką przy fotografii danego schroniska. Uroczystość ta była z uznaniem przyjęta przez świadków wydarzenia, chwalono pomysłowość Okręgu Olsztyńskiego PTK, ujawnioną w rozwiązaniu technicznej strony jednoczesnego otwarcia 16 schronisk.

Przy tej okazji oficjalnie dokonano otwarcia schroniska w Wysokiej Bramie, przecięto wstęgę, a następnie goście zwiedzili sale schroniska, gospodę, pomieszczenia biura i salę odczytową. Z uznaniem przyjęto osiągnięcia olsztyńskich działaczy, a wrażenie pogłębiło się jeszcze bardziej po zwiedzeniu drugiego schroniska przy ul. Bałtyckiej. Mieściło się w baraku, lecz dysponowało ładnymi pokojami, umywalniami i prysznicami.

W sezonie 1949 r. schroniska pracowały już intensywnie, a nawet niektóre z nich były przepełnione. Łącznie dysponowały one 715 łóżkami, udzielono w 1949 r. 66.100 noclegów, a 26.600 osób korzystało z różnych usług bazy bez nocowania. Były to schroniska w miejscowościach: Olsztyn (2), Frombork, Kętrzyn, Święta Lipka, Krutynia, Łalka (pole namiotowe), Lidzbark Warmiński, Mikołajki, Mrągowo, Orzysz, Pisz, Piławki, Ruciane, Węgorzewo i Wilkasy.

Pół wieku temu tworzone więc podstawy rozwoju bazy turystycznej na Warmii i Mazurach, a główną rolę odegrało w tym dziele Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, po 1950 roku popularny PTTK. Dziś, w dobie gospodarki rynkowej, baza ta rozwija się swobodnie w różnych formach własności, o zróżnicowanym standardzie i cenach za usługi. Pojawiły się różnorodne formy wypoczynku: wczas w siodle, wypoczynek na wsi objęty programem agroturystyki, dawne schroniska PTTK znalazły się w rękach prywatnych lub są dzierżawione. Dla administrowania bazą PTTK utworzono niegdyś Olsztyński Zespół Gospodarki Turystycznej (OZGT) i Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego, które m.in. do tej bazy kieruje zainteresowanych. Obecnie OZGT jest spółką z prezesem Bronisławem Karpakiem.

Z okazji 50-lecia powstania bazy PTTK wszystkim jej pracownikom życzymy zdrowia, osobistego powodzenia oraz słonecznych sezonów letnich. Jednocześnie wyrażamy nadzieję, że użytkownicy bazy nie będą mieli powodów do narzekania, że administratorzy schronisk i stanic wodnych, pomni na piękną półwieczną tradycję, dołożą wszelkich starań, by było jak dawniej, kiedy tę bazę chwalono i ciepło wspomiano.

Anna Andrusikiewicz



## Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej Zarządu Głównego PTTK informuje:

Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej Zarządu Głównego PTTK na swym posiedzeniu w dniu 4 września 1999 roku podjęła dwie ważne decyzje dotyczące ogólnopolskich przedsięwzięć programowych w środowisku młodzieży szkolnej:

1. Zatwierdziła nowy regulamin Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę” – ustalając miejscem Ogólnopolskiego Złotu Laureatów w 2000 roku – Przeworsk.
2. Uchwaliła zmiany w regulaminie Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego, które obowiązywać będą w roku szkolnym 1999/2000. Finał Centralny odbędzie się w Częstochowie.

### Regulamin Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę”

#### I. Założenia ogólne.

1. Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego i Redakcja miesięcznika turystyczno-krajoznawczego „Poznaj swój kraj” są organizatorami Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę”. Współorganizatorami konkursu są Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Ministerstwo Kultury i Sztuki.
2. Celem konkursu jest popularyzowanie:
  - a) poznawania Ziemi Ojczyściej, jej przeszłości i dnia dzisiejszego,
  - b) pogłębiania wiadomości o miejscu zamieszkania i różnych zakątkach kraju poznawanych (indywidualnie lub zespołowo) podczas wędrówek,
  - c) rozwijania wśród dzieci i młodzieży umiejętności dostrzegania walorów krajoznawczych i kulturowych swojego regionu,
  - d) dokumentowania poznawanych obiektów przy pomocy fotografii, rysunku, nagrań dźwiękowych, filmowych, video i innych sposobów.
3. Tematyka konkursu:
  - a) Mój dom rodzinny, moja miejscowość, jej położenie, krajobraz i stan środowiska,
  - b) Dzieje mojej rodziny, tradycje i zwyczaje
  - c) Historia mojej Ojcowizny, obiekty zabytkowe,
  - d) Ludzie mojej miejscowości zasłużeńi dla regionu i kraju,
  - e) Moje najciekawsze ścieżki krajoznawczo-turystyczne
  - f) Nasza szkoła, historia i tradycje SKKT-PTTK w mojej szkole,
  - g) Moja Ojcowizna - jej miejsce w Polsce i Europie
  - h) Losy moich bliskich i rodaków poza granicami kraju.

Temat specjalny w roku 50-lecia PTTK (dotyczy edycji 1999/2000):

- i) Historia wybranej imprezy turystyczno-krajoznawczej.
4. Konkurs rozgrywany jest w kategorii indywidualnej i zespołowej w następujących typach szkół: szkołach podstawowych, gimnazjach oraz szkołach ponadgimnazjalnych (licea ogólnokształcące i szkoły zawodowe) i jest formą rywalizacji szkolnych kół krajoznawczo-turystycznych, obozów wędrownych oraz indywidualnych młodych krajoznawców.
  5. Rywalizacja przebiega w następujących etapach, których zakończenie następuje w terminach:
    - a) etap szkolny - do 1 grudnia
    - b) etap oddziałowy - do 1 stycznia

c) etap wojewódzki - do 1 marca

d) etap centralnego - do 1 maja

6. Organizatorami konkursu są ogniwa PTTK korzystające na poszczególnych etapach jego realizacji z pomocy władz oświatowych, samorządowych i administracyjnych odpowiednich szczebli.
7. Finały konkursu na poszczególnych etapach powinny w swoich programach uwzględniać prezentację prac, wystawy, dyskusje nad metodami sporządzania dokumentacji krajoznawczej oraz takie formy podsumowania konkursu, które dawać będą satysfakcję autorom za ich trud włożony w przygotowanie prac.

## II. Zasady uczestnictwa w konkursie.

1. Podstawową zasadą jest samodzielne prowadzenie rzetelnej dokumentacji krajoznawczo-turystycznej.
2. Prace zgłaszane do konkursu powinny zawierać elementy własnej, autorskiej oceny obserwowanych zjawisk, zebranego materiału - unikać należy zbytniego i dosłownego korzystania z istniejących już opracowań (przesadne wykorzystywanie cytatów z przewodników i innych opracowań krajoznawczych będzie prowadziło do dyskwalifikacji).
3. Przygotowując pracę na konkurs autorzy mogą korzystać z rad i pomocy opiekuna pracy oraz konsultacji z doświadczonymi krajoznawcami.
4. Strona tytułowa opracowania powinna zawierać notatkę zawierającą:
  - a) imię i nazwisko, datę urodzenia i adres zamieszkania autora lub autorów,
  - b) nazwę, adres i telefon szkoły, przynależność do SKKT-PTTK,
  - c) imię, nazwisko, adres i telefon opiekuna pracy,
  - d) datę rozpoczęcia i zakończenia pracy.

## III. Etap szkolny, oddziałowy i wojewódzki

1. W każdym z etapów organizatorzy powołują komisje oceniające prace. W składzie tych komisji powinny znaleźć się osoby kompetentne do oceny wartości prac pod względem:
  - a) zawartości merytorycznej opracowania (np. wiedzy krajoznawczej, historycznej, geograficznej, etnograficznej)
  - b) oceny poziomu literackiego i wyrazu artystycznego pracy (np. przyjęte rozwiązania plastyczne, jakość fotografii, strona edytorska)
2. Należy dążyć do nagradzania i wyróżniania jak największej grupy autorów prac na każdym z etapów konkursu. O liczbie prac zgłaszanych do etapu oddziałowego i wojewódzkiego decydują odpowiednio bezpośredni ich organizatorzy
3. Organizatorzy konkursu na poszczególnych jego etapach mogą działać w oparciu o lokalne regulaminy lub ustalenia dotyczące konkursu pod warunkiem ich zgodności z niniejszym regulaminem.
4. Komisje wojewódzkie zgłaszają na etap centralny 6 najlepszych prac:
  - a) trzy w grupie prac indywidualnych (po 1 z każdego typu szkoły)
  - b) trzy w grupie prac zespołowych (po 1 z każdego typu szkoły)

## IV. Etap ogólnopolski.

1. Podstawą zgłoszenia prac na etap ogólnopolski jest protokół z posiedzenia wojewódzkiej komisji konkursowej zawierający:
  - a) skład komisji konkursowej z podaniem funkcji (kwalifikacji) tworzących ją osób,
  - b) wykaz prac nagrodzonych na szczeblu wojewódzkim oraz wykaz prac zgłaszanych na etap ogólnopolski,
  - c) krótką notatkę oceniającą poziom prac na etapie wojewódzkim i wnioski dotyczące organizacji konkursu
  - d) podstawowe dane statystyczne o konkursie na terenie województwa (liczbę: powstałych opracowań, autorów prac oraz szkół, które wzięły udział w konkursie - w rozbiciu na poszczególne ich typy).
2. Protokół, o którym mowa powyżej, wraz z pracami powinien być dostarczony do Zarządu Głównego PTTK w nieprzekraczalnym terminie do dnia 20 marca (w przypadku przesyłania pocztą w/w data jest ostateczną datą nadania przesyłki, na której należy napisać „Poznajemy Ojcowiznę”).
3. Ocena prac jest dokonywana przez Sąd Konkursowy powoływany przez Radę Programową ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK. Dokonuje on oceny i wyróżnia po cztery prace z każdego typu szkoły, w kategorii indywidualnej i zespołowej.
4. Zależnie od poziomu i zawartości merytorycznej prac przewiduje się nagrody specjalne fundowane przez organizacje, instytucje, stowarzyszenia, redakcje i innych sponsorów konkursu.
5. Przewidywane są również nagrody specjalne „dla wytrwałych” - tych autorów, którzy uczestniczą w konkursie przez minimum 4 jego edycje, a poziom ich prac jest pozytywnie zaopiniowany przez 31 komisję konkursową etapu wojewódzkiego. Po jednej takiej pracy wojewódzka komisja konkursowa

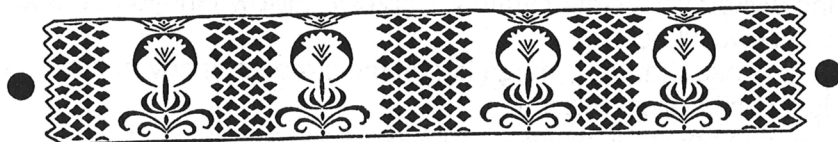
- może zgłosić na etap centralny (niezależnie od 6 prac o których mowa w rozdz.II pkt.4)
6. Przewiduje się specjalne wyróżnienia dla szkół szczególnie zasłużonych w prowadzeniu konkursu.
  7. Etap ogólnopolski konkursu kończy Zlot Laureatów organizowany co roku na terenie innego województwa.

#### **Postanowienia końcowe.**

1. Prace zgłoszone na konkurs mogą być publikowane na zasadach autorskich.
2. Prawo interpretacji niniejszego regulaminu i dokonywania w nim zmian przysługuje Radzie Programowej ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK w porozumieniu z Redakcją „Poznaj swój kraj”.

Warszawa, 4 września 1999 r.

Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK  
Redakcja „Poznaj swój kraj”



## **OMTTK – 1999/2000**

### **Zmiany w regulaminie**

### **Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego, które obowiązywać będą w roku szkolnym 1999/2000.**

#### **§ 7**

Turniej organizowany jest dla szkół:

1. podstawowych i gimnazjalnych
2. ponadgimnazjalnych z wyjątkiem szkół pomaturalnych

Jeżeli szkoła podstawowa i gimnazjum funkcjonują w tym samym budynku jako Zespół Szkół dopuszcza się możliwość udziału w OMTTK zespołu mieszanego, złożonego z uczniów obu szkół.

Poziom wymaganej wiedzy ... (dalej bez zmian)

( W dalszej części regulaminu analogiczne zmiany: szkoły podstawowe na szkoły podstawowe i gimnazja, szkoły ponadpodstawowe na szkoły ponadgimnazjalne)

#### **§ 10**

Etap drugi – oddziałowy, powiatowy (międzypowiatowy)

#### **§ 13**

bez pkt. 4 – rozstawianie namiotu

#### **§ 18**

Anulowany

#### **§ 21**

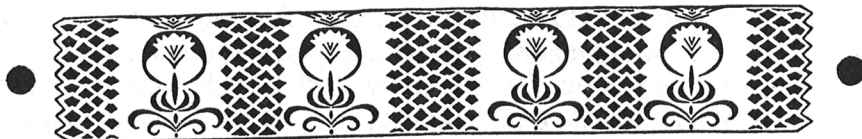
...

Konkurs ma charakter zespołowy, a punkty za uprawnienia i za trzy najlepsze wybrane odznaki uzyskane przez poszczególnych uczestników składają się na dobro zespołu. Natomiast wszystkie uzyskane odznaki podlegają ocenie wyłącznie indywidualnej

...

Warszawa, 04 września 1999 r.

Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK



# razem z nami

## PRZEWODNIK TURYSTYCZNY

Przygotowanie młodzieży do profilu ekologiczno - turystycznego zaczęłam od pokazania walorów naszej Białostoczczyzny. Z czasem poznaliśmy inne regiony Polski, takie jak: Wyżynę Kielecką z Górami Świętokrzyskimi, Tatry i Pieniny, Podhale, Kotlinę Krakowską i Wybrzeże Bałtyku. Wycieczki zagraniczne do Włoch, San Marino, Francji, Hiszpanii i Monako stanowiły dopełnienie naszych zamierzeń. Każdy kolejny wyjazd dostarczał nam niezapomnianych wrażeń i był nowym wyzwaniem.

Chciałam w ten sposób zachęcić przyszłych turystów i ekologów do poznania obiektów przyrody, kultury i architektury oraz nauczyć umiejętności wyboru i obserwacji najciekawszych elementów.

Jako geograf, starałam się zwrócić głównie uwagę na naturalne zespoły roślinne i sposoby ich ochrony, jak też umożliwić zwiedzenie kilku zakładów przemysłowych funkcjonujących w naszym regionie i w Polsce. Podpowiadałam, w jaki sposób należy „podglądać” naturę, obcować z nią i wypooczywać na jej tonie. Zachęcałam też do prowadzenia notatek, na podstawie których mogliśmy napisać ten przewodnik.

Naszym kronikarzem była uczennica Aneta Jabłońska.

Czteroletnie „wojaże” turystyczne ukształtowały w klasie atmosferę przyjaźni i życzliwości. Wzbogaciły również naszą wiedzę i zachęciły do pracy twórczej.

Mam nadzieję, że moi wychowankowie, czyli obecna klasa IV d V Liceum Ogólnokształcącego im. Jana III Sobieskiego w Białymstoku, będą w przyszłości właściwie interpretować następującą myśl Ryszarda Andziaka:

„Postępujemy tak, jak gdyby ziemia wraz z jej

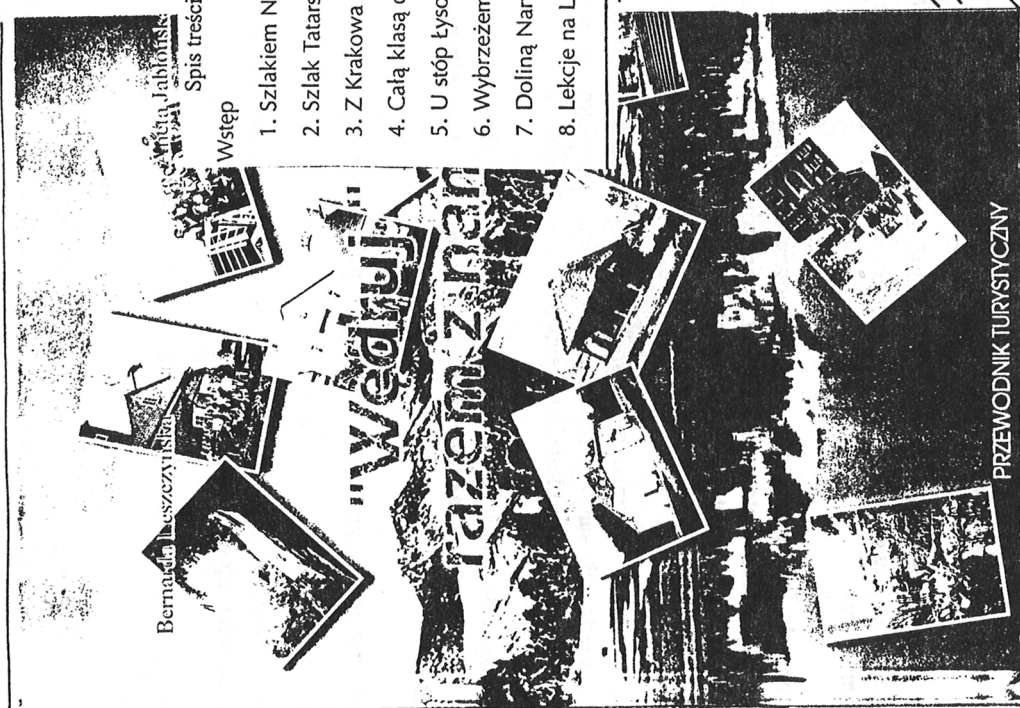
zasobami była tylko własnością jednego - naszego - pokolenia.

A przecież ziemi nie dziedziczymy

po przodkach, my ją... wypożyczamy od naszych dzieci.

Czy zdołamy ją zwrócić w stanie gwarantującym im życie i zdrowie?”

Bernarda Leszczyńska



Bernarda Leszczyńska  
Aneta Jabłońska  
Spis treści

Wstęp

1. Szlakiem Nadbużańskim
2. Szlak Tatarski
3. Z Krakowa na szczyty Pienin i Tatr
4. Całą klasą do Włoch
5. U stóp Łysogór
6. Wybrzeżem Bałtyku od Leby do Gdańska
7. Doliną Narwi
8. Lekcje na Lazurowym Wybrzeżu

PROPOZYCJE

BIAŁYSTOK 1999 R.

Wydawca

Koło Geograficzne przy V LO w Białymstoku  
i Centrum Informacji Turystycznej w Białymstoku

ISBN 83-911374-0-6

Skład i druk Masterpress

Łamanie i projekt okładki J. Makar

## KONKURS FOTOGRAFICZNY „BESKIDY W OBIEKTYWIE”

Komisja Turystyki Górskiej PTTK Oddziału „Beskid” w Nowym Sączu ogłasza kolejny **KONKURS FOTOGRAFICZNY** adresowany do wszystkich turystów - miłośników gór.

Każdy kto przemierza górskie ścieżki Beskidów z aparatem fotograficznym ma okazję zaprezentować zatrzymane w kadrze, uchwycone i podpatrzone w górach motywy.

Przedstawione do konkursu prace mogą stanowić zarówno odrębne tematycznie pojedyncze fotografie, jak też serie zdjęć. Na każdym z nich należy podpisać co przedstawiają. Minimalny format przyjmowanych zdjęć 15 x 20 cm.

Każde zdjęcie należy opatrzyć tylko godłem, a do zdjęć konieczne dołączyć zamkniętą kopertę tak samo oznaczoną, zawierającą nazwisko, imię i adres autora. Jeden autor może nadesłać maksimum 3 pojedyncze zdjęcia lub jedną serię zdjęć.

**Termin nadsyłania prac na adres Oddziału PTTK „Beskid” Nowy Sącz Rynek 9 - upływa 31 października 1999 r. /decyduje data stempla pocztowego /.**

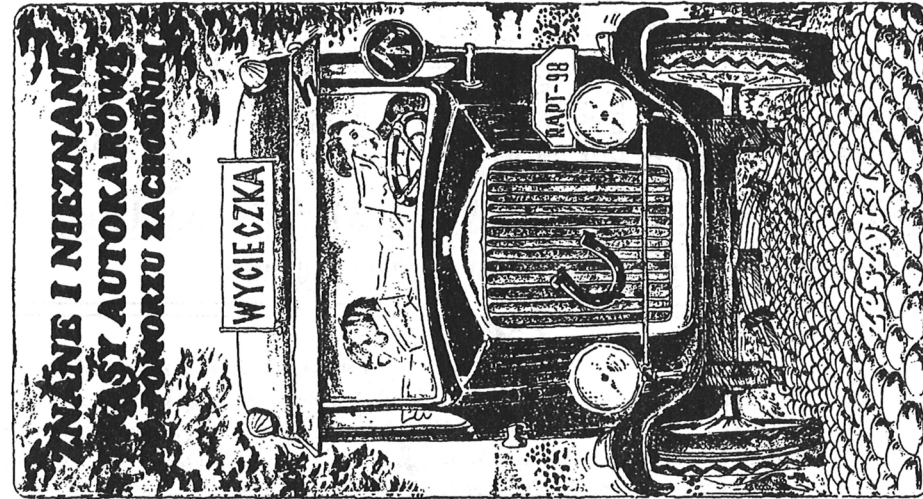
Autorzy najbardziej oryginalnych, najciekawszych prac otrzymają nagrody pieniężne.

Nagrodzone i wyróżnione fotografie zostaną zaprezentowane na okolicznościowej wystawie fotograficznej.

Jury zastrzega sobie prawo zatrzymania najlepszych prac w archiwum Oddziału PTTK.

Zapraszamy do wzięcia udziału w Konkursie  
KTG Oddziału PTTK „Beskid”

• PROPOZYCJE •



Podstawowym celem zeszytów pod wspólnym tytułem „Znane i nieznanne trasy autokarowe po Pomorzu Zachodnim” jest zaprezentowanie nowych propozycji jednodniowych wycieczek dla młodzieży szkolnej. Do skorzystania z gotowych propozycji wyjazdowych zapraszamy również znolizowanych turystów, wczasowiczów i kuracjuszy goszczących na Ziemi Szczecińskiej.

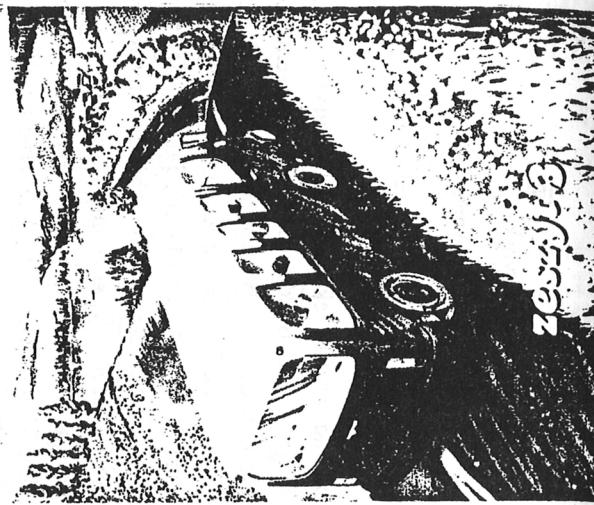
Zaproponowane wycieczki (w 4 zeszytach) pozwalają na zapoznanie uczestników z najcenniejszymi walorami przyrodniczo-krajoznawczymi województwa szczecińskiego i terenów sąsiadujących. Programy wycieczek pozwalają na uzupełnienie wiedzy z zakresu literatury, historii, geografii, przyrody, geologii, architektury itp.

Programy wycieczek zostały tak opracowane aby nauczyciel mógł wybrać dla swojej grupy uczniów taką trasę, która spełnia jego bieżące potrzeby dydaktyczne i wychowawcze, a wynika z aktualnie realizowanego programu nauczania z jednego lub więcej przedmiotów.

Realizację głównych celów poznawczych przewidziano w pierwszej części ich trwania skoncentrować się na zajęciach rekreacyjnych. W realizacji tych celów proponuje się aktywny udział uczestników poprzez m.in.:

- samodzielne obserwacje przyrody,
- zbieranie skamieniałości,
- rozpoznawanie minerałów i skał,
- zbieranie roślin do zielnika oraz uczestnictwo w grach i zabawach terenowych,
- jeździe konnej i na byczkach,
- ognisku czy ewentualnej kąpieli.

## ZNANE I NIEZNANE TRASY AUTOKAROWE PO POMORZU ZACHODNIM

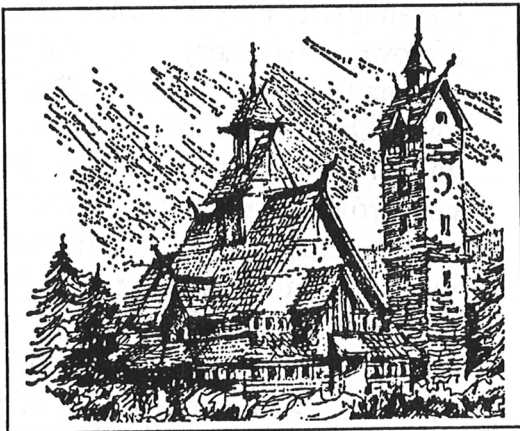




## CZAT WP „KARKONOSZE '99”

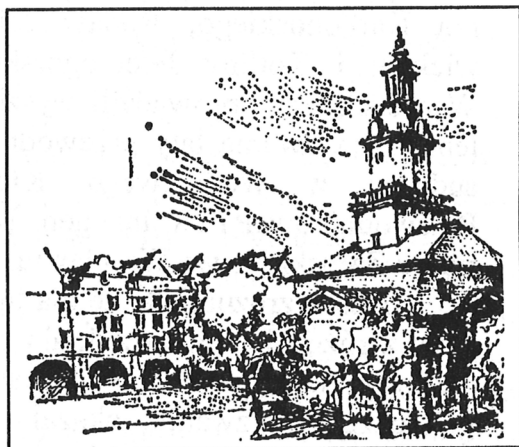
Corocznie, od wielu lat wojskowi działacze turystyczni wyznaczają sobie spotkania w różnych regionach kraju. Służą one wymianie doświadczeń organizacyjnych, wypracowaniu zasadniczych kierunków działalności turystycznej w środowisku wojskowym oraz poznawaniu walorów krajoznawczych regionów, w których się odbywają.

Tegoroczny - XXXVIII Centralny Zlot Aktywu Turystycznego Wojska Polskiego „Karkonosze '99” przeprowadzono w dniach 6-11 września. Jego bazę stanowiła malowniczo położona podkarkonoska wieś letniskowa Przesieka. Przygotowaniem i przeprowadzeniem Zlotu zajęli się działacze Wojskowego Oddziału PTTK przy Klubie Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu. Pomocy organizacyjnej



udzieliły również czynniki służbowe – Departament Społeczno-Wychowawczy MON i Dowództwo Śląskiego Okręgu Wojskowego.

Zlot poprzedzony został dwudniowym posiedzeniem Komisji Zarządu Głównego PTTK do Współpracy z Wojskiem, w którym uczestniczyli, obok członków komisji, prezesi i przedstawiciele 17 działających w środowisku wojskowym oddziałów PTTK. Przedmiotem posie-

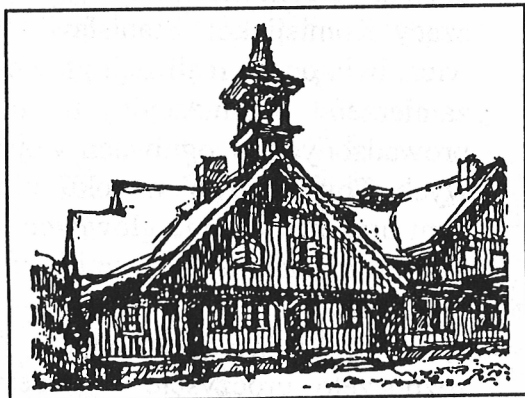


dzenia, którym kierował Przewodniczący Komisji kol. Stanisław Janowicz, była ocena realizacji głównych zamierzeń organizacyjnych przeprowadzonych w ogniwach wojskowych Towarzystwa w roku bieżącym oraz nakreślenie głównych kierunków działalności i zamierzeń na rok przyszły.

CZAT WP „Karkonosze '99” rozpoczęto uroczystie 7 września, przy udziale ponad 250 wojskowych turystów z całej Polski oraz zaproszonych gości - przedstawiciele władz Towarzystwa, władz wojskowych, administracji lokalnej, Dyrekcji Karkonoskiego Parku Narodowego oraz Lasów Państwowych. Oficjalnego otwarcia Zlotu dokonał Przewodniczący Komisji ZG PTTK

do Współpracy z Wojskiem kol. Stanisław Janowicz. Po krótkiej części oficjalnej rozpoczęto realizację programu krajoznawczego tegorocznego spotkania. A oferta przygotowana przez organizatorów była rzeczywiście bogata. Obok poznawania najciekawszych partii Karkonoszy, turystom z garnizonów całego kraju zaproponowano również najbardziej atrakcyjne krajoznawczo trasy Pogórza Karkonoskiego, Rudaw Janowickich i Kotliny Jeleniogórskiej. Wszystkie trasy prowadzili wyszkoleni przed dwoma laty przewodnicy sudeccy z Wojskowego Klubu Przewodników PTTK im. gen. Mariusza Zaruskiego we Wrocławiu.

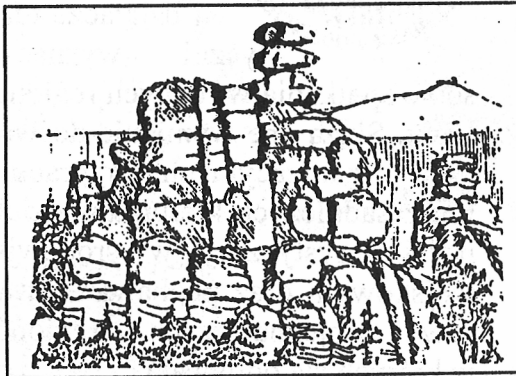
Rzecz zrozumiała, że dla turystów z różnych regionów kraju najbardziej atrakcyjna, stanowiąca swego rodzaju wyzwanie, okazała się Śnieżka wraz z Kotłami Małego



i Wielkiego Stawu. Nie mniejszą popularnością cieszyły się trasy wiodące przez Śnieżne Kotły, Góry Sokole, Chojnik i Wodospad Szklarki, do Kaplicy św. Anny i Dobrego Źródła na stokach Grabowca czy wycieczka krajoznawcza obejmująca największe atrakcje krajoznawcze

Pogórza Karkonoskiego i Kotliny Jeleniogórskiej.

Oprócz wędrowek turystycznych i atrakcji krajoznawczych organizatorzy przygotowali dla uczest-



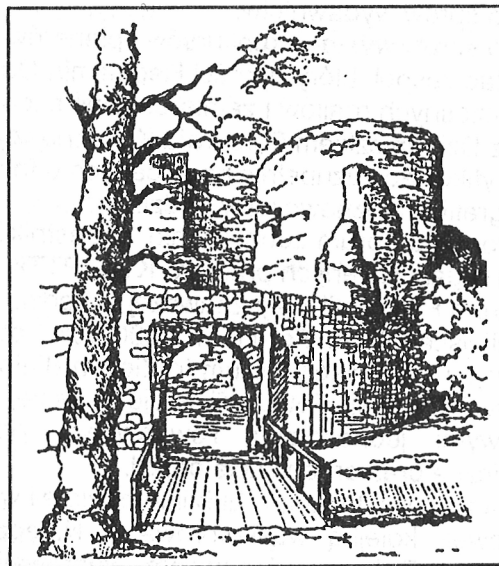
ników CZAT-u bogatą ofertę kulturalną i rozrywkową. Przedstawiciele ekip reprezentujących okręgi wojskowe i rodzaje sił zbrojnych mieli więc możliwość zaprezentowania swych talentów w konkursie piosenki turystycznej pod hasłem „Śpiewajmy razem”, zdolności krasomówczych - w ramach „Karkonoskiego bajania”, czy wiedzy - w indywidualnym konkursie „Wiem wszystko o Karkonoszach”. Z dużą starannością przygotowano również złote wieczory z udziałem „gwiazd”, m.in. zespołu „Bez Jacka”, „Orkiestry Samanta”. Z dużym zainteresowaniem uczestnicy wysłuchali również prelekcji Wicedyrektora Karkonoskiego Parku Narodowego, bogato ilustrowanej wspaniałymi przezroczami. Wieczory stwarzały również wiele okazji do nawiązywania wzajemnych kontaktów, planowania współpracy i snucia refleksji o efektywności działania w wojskowych ogniwach turystycznych. I tak przez cztery dni, w atmosferze turystycznych wędrowek,

zabaw i przyjacielskich spotkań przebiegało u podnóża Karkonoszy święto wojskowych działaczy turystycznych.



Zakończyła je w piątkowy wieczór biesiada z programem Teatru „Frant” z Wrocławia i przysłowiowym kufelkiem piwa. Przy udziale licznych gości, wśród których nie zabrakło Sekretarza Generalnego ZG PTTK – kol. Andrzeja Gordona, Szefa Oddziału Kultury i Oświaty DSW MON – płk. Henryka Cierockiego i Pomocnika Dowódcy Śląskiego Okręgu Wojskowego ds. Społeczno-Wychowawczych – płk. Zygryda Włodarczyka, wyrażono uznanie dla najlepiej działających wojskowych ogniw Towarzystwa oraz grona wojskowych działaczy turystycznych. Pucharami i Listami Gratulacyjnymi Dyrektora Departamentu Społeczno-Wychowawczego MON za wybitne zasługi w działalności krajoznawczo

–turystycznej uhonorowano Wojskowy Oddział PTTK przy Klubie POW w Bydgoszczy oraz Wojskowe Koło PTTK przy Klubie Garnizonowym w Międzyrzeczu. Liczna grupa działaczy turystycznych otrzymała podziękowania i nagrody rzeczowe. Organizatorzy natomiast podziękowali przedstawicielom instytucji i sponsorom, którzy w znacznym stopniu przyczynili się do organizacji i przebiegu imprezy. Kulminacyjnym punktem wieczornego programu było przekazanie przez kol. Stanisława Janowicza totemu złotowego przedstawicielowi Oddziału Wojskowego PTTK przy Klubie POW – organizatorowi przyszłorocznego Zlotu. Odkryto się to w świetle rozjaśniających niebo, wielobarwnych sztucznych ogni. Moment ten, utrzymywany przez organizatorów w wielkiej tajemnicy, stanowił niewątpliwie miłe zaskoczenie i z całą pewnością na długo



pozostanie w pamięci uczestników tegorocznego Zlotu. Mimo, iż zabawy trwały w różnych miejscach da-

lej, to jednak tegoroczny Zlot został oficjalnie zakończony i przeszedł do historii wojskowego ruchu turystycznego.

Bez wątpienia słowa uznania należą się bezpośrednim organizatorom Zlotu – działaczom Wojskowego Oddziału PTTK przy Klubie SOW we Wrocławiu, którzy przygotowali bogaty program imprezy

oraz zapewnili sprawną jego realizację.

Słowa podziękowania należy skierować również do licznej grupy współorganizatorów i sponsorów, dzięki którym program Zlotu mógł być tak bogaty i atrakcyjny.

Za rok uczestnicy CZAT WP „Karkonosze '99” wyznaczili sobie spotkanie na Ziemi Kujawsko – Pomorskiej.

*GORAJ*

## ● ● ● Forum Fotografii Krajoznawczej

Doroczne Forum Fotografii Krajoznawczej – najważniejsza impreza, zarazem zgromadzenie podejmujące uchwały i decyzje dotyczące pracy KFK ZG PTTK – w tym roku odbyło się w Lublinie.

Najwyższe odznaczenie KFK – Honorową Nagrodę im. Fryderyka Kremsera w roku 1999 otrzymali: Edward Hartwig i Tadeusz Maczubski z Warszawy, Andrzej Przedlacki z Opola, Adam Gryczyński i Zbigniew Kot z Krakowa oraz Bogdan Tarasiuk i Andrzej Kowalik z Lublina.

Nominowani na Instruktorów Fotografii Krajoznawczej lublinianie: Tadeusz Jan Chmielewski, Jacenty Drozd, Andrzej Misztal i Grzegorz Pastusiak – przedstawili swoje prace, wygłosili referaty i zostali przyjęci przez uczestników Forum w głosowaniu jawnym w poczet Instruktorów Fotografii Krajoznawczej.

W głosowaniu jawnym przyjęto następujące uchwały:

1. Rozpisać subskrypcję albumu „Polska Fotografia Krajoznawcza” wśród jednostek organizacyjnych PTTK, sponsorów, autorów, Instruktorów F.K. oraz członków PTTK.
2. Reaktywować Kolegium Fotografów Krajoznawców Polski, zgodnie z istniejącym regulaminem.
3. Powołać w KFK ZG PTTK sekcje:
  - Historii i Ochrony Zbiorów.
  - do spraw wydawnictw,
  - do spraw wystaw, konkursów i plenerów.
4. Powołać zespół, który uprości Regulamin Odznaki Fotografii Krajoznawczej, dostosowując go do współczesnych realiów i zainteresowań młodzieży. Nowy Regulamin powinien zostać wydrukowany wraz z Dzienniczkiem Fotografa Krajoznawcy.
4. Zweryfikować i uzupełnić bazę danych o fotografiach krajoznawcach, przekazując ją do Centrum Fotografii Krajoznawczej w Łodzi.

Ponadto Forum zobowiązało uczestników imprez fotograficznych (Forum Fotografii Krajoznawczej, plenery) organizowanych przez KFK ZG PTTK do przekazywania ustalonej przez organizatorów ilości prac do Centrum Fotografii Krajoznawczej w Łodzi.

Miejsce obrad Forum w 2000 roku pozostawiono do rozstrzygnięcia KFK ZG PTTK. Wstępne propozycje uczestników Forum to Ziemia Białostocka być może Białowieża, ale na tym terenie nie ma ani terenowych Komisji Fotografii Krajoznawczej, ani Instruktorów Fotografii Krajoznawczej, którzy wraz z miejscowymi jednostkami Towarzystwa przygotowaliby lokalny program krajoznawczy, wystawy fotograficzne oraz organizację obrad.

Uczestnicy Forum w Lublinie obejrzeli wystawy fotograficzne Klubu „LX” – „Tatry” i „Lubelszczyzna”. Podróżowali kolejką wąskotorową z Nałęczowa do Karczmisk, pływali statkiem po Wiśle między Kazimierzem Dolnym a Janowcem, wędrowali ścieżkami przyrodniczymi Poleskiego Parku Narodowego, poznawali najciekawsze krajoznawczo miejsca Lubelszczyzny. Mogli podziwiać wieczorną panoramę Lublina ze szczytu Bramy Trynitarskiej, zwiedzać urokliwe zaułki Starego Miasta, Muzeum na Zamku, były obóz koncentracyjny na Majdanku.

Gospodarzom i organizatorom Forum – klubowi fotograficznemu „LX” oraz Oddziałowi Miejskiemu PTTK należą się słowa najwyższego uznania i podziękowania za doskonałą organizację i ... załatwienie pięknej pogody.

**„Na mojej ziemi każda chwila  
jest niepowtarzalna. Tylko  
czasem chmury są nielaskawe  
i zazdrośnie przykrywają słońce”**

## **„CZELADŹ, KTÓREJ JUŻ NIE MA”**

Działalność fotografów – krajoznawców, wytrwale, przez lata „zatrzymujących czas”, dokumentujących odchodzące krajobrazy, domy, zabytkowe obiekty, związanych emocjonalnie ze swoimi małymi Ojczyznami pozostaje często niedoceniana nawet przez najbliższe otoczenie. Tym większe uznanie należy wyrazić władzom miejskim Czeladzi, które w kwietniu 1999 roku jedna z trzech dorocznych nagród miasta Czeladzi przyznały Jerzemu Żymirskiemu „za utrwalanie historii miasta w fotografii”.

Urodzony we Lwowie, od 1954 roku swoje 10sy związał Jerzy Żymirski z Czeladzią, która, jak pisze w katalogu wystawy, urzekła go swoją odmiennością, starą drewnianą zabudową i ponad 700-letnią historią. Jest instruktorem fotografii krajoznawczej, posiada Złotą Odznakę Fotografii Krajoznawczej. W dorobku ma kilkanaście wystaw indywidualnych. Trzy z nich, dokumentujące stare, zabytkowe cmentarze Zagłębia – na Górze Zamkowej w Będzinie, na Wzgórzu Świętego Antoniego w Gołonogu i w Czeladzi wykonał w technice fotografii barwnej, „Chaty Beskidu” w technice fotografii czarno-białej. Klamrą spinającą działalność wystawienniczą Jerzego Żymirskiego jest wystawa najważniejsza – „Czeladź, której już nie ma”: pierwsza, w roku 1982, prezentowała zdjęcia z lat pięćdziesiątych, sześćdziesiątych i siedemdziesiątych, i druga, w wersji poszerzonej, nowej, objęła kolejne lata w życiu miasta. Obydwie wykonane są w technice fotografii czarno-białej, co wystawom tym nadaje walor szczególny.

Wydział Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Czeladzi sfinansował wydawnictwa towarzyszące wystawom. Dla wystawy „Czeladź, której już nie ma” 24-stronicowy piękny katalog, w którym, obok wstępu pióra Wiesławy Konopielskiej, tekstu i zdjęć Jerzego Żymirskiego zamieszczone zostały również wiersze z antologii poezji uczniowskiej „Okruchy” Zespołu Szkół w Czeladzi.

Zupełnie odmienna jest ostatnia wystawa Jerzego Żymirskiego – „Barwy mojej ziemi” eksponowana w marcu i kwietniu 1999 roku, gdzie kolorowe fotografie przyrody i pejzaży okolic Czeladzi są bardziej osobistą impresją niż dokumentem, bardziej „zadumą” niż suchą rejestracją. „Moja ziemia nieustannie zmienia swe barwy – inna jest wiosną, latem, jesienią i zimą, inna jest rano, inna wieczorem. Na mojej ziemi każda chwila jest niepowtarzalna. Tylko czasem chmury są nielaskawe i zazdrośnie przykrywają słońce.” I na koniec jeszcze fragment wypowiedzi autora wystaw: „... wiem, że w tym, co dziś prezentuję jest wiele niedostatków, że nie udało mi się ogarnąć wszystkiego. Jeśli jednak moje fotografie obudzą wspomnienia Czeladzi, której już nie ma i moja wieloletnia praca znajdzie uznanie, będę uważał, że chociaż częściowo spłaciłem dług miastu, któremu tak wiele zawdzięczam”.

**Zofia Lubczyńska**

### **KARTA RABATOWA PTTK**

**Województwo lubelskie**

#### **OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO**

**Biurowisko Turystyki Szkolnej**

08-530 Dęblin, ul. Szpitalna 2, tel: (0-81) 88-37-698,

**5% rabatu**

**Województwo śląskie**

#### **USŁUGI FOTOGRAFICZNE**

**FOTO-EXPRES**

43-190 Mikołów, ul. Krakowska 2

**10% rabatu**

**Województwo warmińsko-mazurskie**

#### **USŁUGI NOCLEGOWE**

**Szkolne Schronisko Młodzieżowe**

10-512 Olsztyn, ul. Kopernika 45, fax: (0-89) 527-66-50, tel: 0-602-52-24-37

**10% rabatu**

#### **USŁUGI GASTRONOMICZNE**

**Bar „U Tarka”**

14-100 Ostróda, ul. Kosynierska 3A,

**10% rabatu**

#### **USŁUGI RÓŻNE**

**Pracownia zegarmistrzowska**

14-100 Ostróda, ul. Chrobrego 1B

**10% rabatu**

**Zmiana telefonu:**

**Województwo kujawsko-pomorskie**

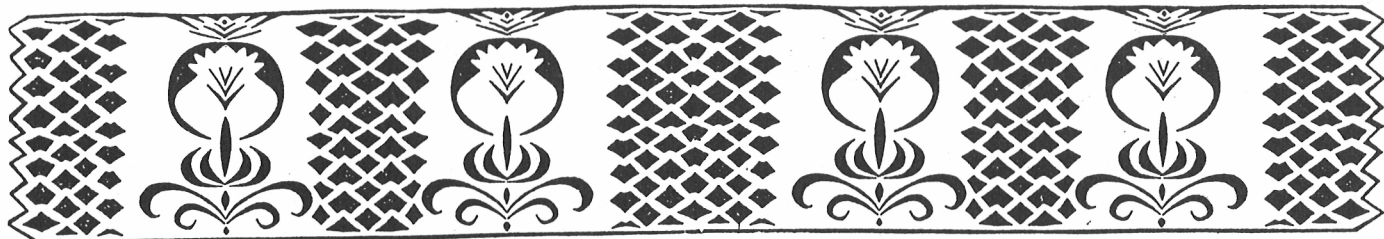
**PHU Eugeniusz Badtke 85-028 Bydgoszcz, ul. Żmudzka 8/4 tel: (0-52) 342-88-62**

naprawa rowerów

**5% rabatu**

zakup towarów

**10% rabatu**



## *Album jakiego jeszcze nie było*

Komisja Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK w porozumieniu z Zarządem Głównym (plenium ZG - 26.VI.1999 r.) ogłasza subskrypcję na:

### **ALBUM FOTOGRAFII KRAJOZNAWCZEJ**

którego wydanie będzie wkładem KFK do obchodów 50-lecia PTTK oraz V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego. W albumie zamieszczonych zostanie około 200 fotografii, a także krótkie notki biograficzne 70 najwybitniejszych fotografów - krajoznawców z kręgów PTTK, którzy przyczynili się do popularyzowania krajobrazów ojczystych, przyrody polskiej i turystyki kwalifikowanej w kraju i poza jego granicami.

**Takiego albumu dokumentującego poprzez fotografię nasze 50-lecie, wszechstronnego i obszernego jeszcze nie było!**

Każda jednostka organizacyjna PTTK będzie mogła czerpać z niego inspiracje do własnej działalności programowej. Mamy też nadzieję, iż wydawnictwo stanie się istotnym wkładem do wszechstronnej prezentacji bogactwa kulturowego Polski w czasie jednoczenia się kraju ze strukturami europejskimi.

Subskrypcja ogłoszona ze względu na wielkość, złożoność i koszty wydania ALBUMU - pozwoli na jego ukończenie, wydanie i zaprezentowanie na V kongresie.

Komisja Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK zwraca się do wszystkich ogniw i członków PTTK, do wszystkich zainteresowanych fotografią krajoznawczą o wpłaty po 60 zł. (sześćdziesiąt złotych) za 1 album na konto Centrum Fotografii Krajoznawczej w Łodzi:

Nr 10801167-2176-27006-801000-111 w PKO SA O/VI Łódź w terminie do końca listopada 1999 roku z dopiskiem

**„subskrypcja Albumu Fotografii Krajoznawczej”.**

Redakcja: Centralna Biblioteka PTTK ● Numer zamknięto 1999.09.30.

im. Kazimierza Kulwiecia

ul. Podwale 23

00-261 Warszawa ●

tel. 831-80-65 ●

